

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Every day except Sundays and Holidays

Established April 5, 1911

427 LORIMER ST., BROOKLYN 6, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878President Jos. Weiss
Secretary Treasurer D. M. Sholl
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$6.50
United States, six months	\$3.50
Brooklyn, N. Y., per year	\$7.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.75
Foreign countries, per year	\$8.00
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, per year	\$7.00
Canada and Brazil, six months	\$3.75

Entered as second class matter March 11, 1924, at
the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

Syrijoje ir Lebane

Vos liovėsi kanuolės tratėti Europoje, kai štai išgirstame, kad Syrijoje ir Lebane prasideda mūšiai, prasideda karas. Tas karas nėra kol kas oficialus ir jis dar plačiai neišsisklojęs, bet visvien yra karas. Syrijos sostinėje, Damascuse mieste, mūšiai buvo tokie, kad parlamento pastatas tapo paverstas ir griuvėsiai ir šimtai žmonių užmušta! To pasekoje Lebanas mobilizuoja, Syrijoje šaukiami žmonės į kariuomenę kariauti prieš francūzus. Aigiptas zurza, Persijoje reikiama neramumų.

O Anglijos ministerių pirmininkas paskelbė, jog anglai neužilgo siųs savo kariuomenę į Syriją "tvarkai padaryti", jei ten mūšiai nesiliaus virė, jei ramybės neatsisteigs.

Sunku apibendrinti visą tai, kas dabar darosi Syrijoje ir Lebane. Neturint pilnų ir aiškių po ranka žinių, negalima pasakyti, kas už tą viską atsakingas.

Tiek galima šiandien pasakyti: Vadinamose Azijos Vidurinėse (Arabijoje, Syrijoje, Lebane, Persijoje, etc.) yra neišmatuojami aliejaus šaltiniai ir jie yra priežastimi visų tų nesutikimų, kurie pasireiškia Syrijoje. Į tuos aliejaus šaltinius turi savo rankas įkišę ne tik anglai, bet ir francūzai ir amerikiečiai imperialistai. Tik turint taisyklę, galima nuodugniau išsiaiškinti tasias "neramības" ir jų priežastis.

Prieš pirmąjį pasaulinį karą Syriją "globojo" Turkija. Kai pastaroji karą pradėjo, Syrija ir Lebanas buvo pavesta "globoti" Francijos imperialistams. Pastarieji "globojo" labai šiurkščiai, nes atsimename, kas ten darėsi 1925-1926 metais: virė žmonių sukilimai prieš francūzus. Tiesa, kai kurie sako, jog tie sukilimai buvo inspiruoti anglų, bet visvien buvo sukilimai ir Francijai tas garbės nedarė.

Kai antrojo pasaulinio karo metu Francija buvo okupuota vokiečių, Syrijoje buvo įsigalėję pro - naciški gaivalai. Anglai, su laisvųjų francūzų pagalba, ten turėjo ne vieną simtą kareivių pakloti, iki pro-naciškių elementai buvo išbraukti laukan. Bet tuomet Syrija ir Lebanas reikalavo pilnos nepriklausomybės. Gen. de Gaulle pažadėjo jiems nepriklausomybę ir ją pripažino Jungt. Valstijos, Tarybų Sąjunga ir Didžioji Britanija. Taciau tuose kraštuose francūzai vis laikė savo kariuomenės bazines, kuriose buvo Francijos kariuomenės daliniai.

Kai Francija tapo išlaisvinta, josios nauji valdovai ėmė garsiau kalbėti apie grąžinimą Francijai kolonijai, kurios jai priklausė prieš karą. Nors Francija Sy-

rijai ir Lebanui pripažįsta nepriklausomybę, tačiau, ji, Francija, reikalauja ten tam tikrų teisių:

1. Francūzai turi vadovauti Syrijos kariuomenei.
2. Francijos mokyklos ir kitos kultūrinės įstaigos tuose kraštuose turinčios būti nepaliečiamos.
3. Francija turinti palaikyti ten savo militarines bazines.

Matyt, syriečiai ir lebaniečiai, kurstomi britų, pradėjo prieš tai šiaušti. Matyt, jie nori nuo francūzų visiškai atsipalaiduoti. Na, o francūzai nesiduoda taip lengvai palenkiami.

Bet tas viskas, kaip sakėme, yra tik paviršutiniškas, o ne esminis, dalykas. Esminis dalykas Syrijoje ir Lebane yra tas: kas valdys arabų pasaulį? Kieno įtakojė arabų pasaulis po karo pasiliks? O su arabų pasauliu yra tampriai susijęs aliejus. Be to, britai imperialistai puikiai žino, kad tik tuomet jie galėtų pasekmingai ponavoti Viduržemio jūroje ir Indijoje, kai jie turėtų pilną kontrolę Azijos Vidurinėse.

Pasauliui šiandien svarbu tas, kad iš tų "kibirkščių", kurios dabar treška Syrijoje, neiškiltų kitas karo gaisras. Kas būtų, jei, sakysim, šiandien tarp Francijos ir Anglijos kariuomenių įvyktų ginkluotasis susirėmimas Syrijoje? Prie ko tas pasaulį vestų?

Pasirodo, jog su antrojo karo pabaiga, imperialistinis kapitalizmas nei nebando pasimokinti iš praeities!

Pažangesnieji Vyrai Darbuojasi

Vilnius rašo:

Visa eilė kongresmanų griežtai prabilo prieš antisovietinę propagandą, kurią skleidžia tūli laikraščiai ir tūli politikieriai. Atėjo laikas prieš tą pikta ir niekuo nepateisinamą propagandą prabilti ir Washingtono valdžiai. Pastaruoju laiku reakcininkai atidarė savo kakarines ir prieš Jugoslaviją.

Kongresmanas John Coffee apeliuoja į valstybės departamentą sudrausti reakcinius plačiaburnius ir pasisakyti kur stovi šios šalies valdžia. Kongresmanas Coffee pabrėžia, kad jeigu ta atžagareivių propaganda nebus sulaukta ir šios šalies valdžia į ją nereaguos, mūsų santykiai su Sovietų Sąjunga gali pablogėti iki pavojingo taško.

Kongresmanas De Lacy smarkiai išstojo prieš tokius lenkų ponstvos pakalikus, kaip Wisconsin kongresmanas O'Konski, kurio pareiškimus jau pradėjo garsinti japonų radijas. Štai, kur nudarė ponas O'Konski! Tokyo radijas kartoją jo šlykščią propagandą!

Kongresmanas Marcantonio taip pat reikalauja, kad valstybės departamentas pasmerktų nesuvaldancius politikierius ir tarptautinės vienybės priešus.

Neabejotina, kad ir senate atsiras vyrų, kurie griežtai išstos prieš reakcinius smalavirius.

Amerikiečių Austrų Žodis

Amerikoj gyveną austrai pradėjo leisti anglų kalboj biuletiną, pavadintą "News-Letter". Mus pasiekė šis biuletino No. 2-ras ir jis pilnas įdomių žinių apie Austriją.

Amerikoj gyvena nemažai austrų, kovojančių už savo tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Jie čia palaiko organizaciją, pavadintą Friends of Independent Austria. Austrai šimtu nuosimčių stoja už nesenai Austrijoje įsikūrusią vyriausybę, vadovaujamą Dr. Karlo Renner'io.

Kas Ką Rašo ir Sako

MELAS: DORYBĖ, AR GRIEKAS?

Jeigu yra pekla ir jeigu mekas yra griekas, tai beveik visiems klerikalų spaudos redaktoriams teks joje gerokai pabūvoti. Nes pradedant Draugo redaktorių mi Simučiu ir baigiant Pittsburgho Lietuvių Žinių redaktorių Gabaliausku, jau seniai jų kasdieninė malda yra melavimas apie Staliną, komunistus, Tarybų Sąjungą, visus Europos radikalus. Jeigu jie apie juos kada nors per klaidą pasakytų teisingą žodį, tai panašu būtų į stebuklą!

Štai vieno tų redaktorių sapaliojimas:

Karui Europoje pasibaigus visi geros valios ir taiką mylintieji žmonės linkėjo, kad "trys didieji" — prezidentas Truman, W. Churchill ir J. Stalin — kuogreičiausiai susitiktų ir išspręstų pagrindinius taikos klausimus Europoje. Bet paskutinėmis dienomis ėmė aiškėti, kad nėra jokios vilties su Stalinu susitarti Europos tautų laisvės klausimais.

Rusija nori viena valdyti tą dalį Europos, kurią dabar yra užėmusi raudonoji armija ir tais klausimais nesileidžia į jokias derybas su sąjungininkais. Tokios sąlygos, aišku, nėra jokios prasmės prezidentui Trumanui ir W. Churchillui vykti į konferenciją su Stalinu.

Didžiųjų demokratijų vadai jau nebėra antrosios Yaltos, kur beveik visuose punktuose buvo nusileista Stalino reikalavimams.

Primelavęs dar daugiau, tasai redaktorius šaukia: "Ar po viso to padorus valstybės vyrais gali kokius nors reikalus turėti su tokiais apgavikais?" (Lietuv. žinios, geg. 25 d.).

Betgi, žinoma, apgavikais yra ne Stalinas ir kiti Tarybų Sąjungos valstybės vyrai, o Gabaliauskas ir jo kamarotai. Kaip patraukė, jie apgaudinėja savo nelaiminguosius skaitytojus.

Tuo tarpu galime tuos redaktorių užtikrinti, kad jiems teks dar kartą labai smarkiai nusivilti. Amerikos ir Anglijos ir kitų kraštų valstybės vyrai ne tik labai skaitosi, bet ir labai nori skaitytis su Tarybų Sąjungos valstybės vyrais. Pastaruosius apgavikais gali vadinti tik tai pašlijusio proto ir sugadintos sąžinės klerikalų spaudos redaktoriai.

Taipgi, kaip viskas rodo, "Trijų Didžiųjų" konferencija įvyks. Tuo būdu dar viena klerikalų pranašystė neišdegs.

KAS PER VIENI TIE TRIKIEJI UNIJISTAI?

The International Teamsters' Unijos žurnale rašo apie unijistus ir streikus tos unijos prezidentas Daniel J. Tobin. Nors brolis Tobin dažnai yra užėmęs gerą pažangią politiką, bet, kaip visi senieji unijų biurokratai, taip jis, reikalauja iš visų unijos narių aklaiausio paklusnumo. Jis tiesiog reikalauja, kad unijistai nepaisytų pikieto linijos, eiti per ją, jeigu pasitaiko, kad streikas nėra aukštųjų viršininkų užgirtas ir pripažintas. Mat, dažnai pasitaiko taip, kad užstreikuotos firmos sunkvežimį varuotojai priklauso prie Tobino vadovaujamos unijos, kuri streiko nėra paskelbus. Ką turi daryti šios unijos nariai? Ar jie turi

eiti per pikieto liniją, muštis su streikieriais ir dirbti tik todėl, kad Tobin nėra užgryęs tojo streiko? Dažniausia nestreikuojančios unijos nariai atsisako laukti streiką, atsisako eiti per pikieto liniją į darbą. Tuomi jie prisideda prie streiko laimėjimo. Iki šiol tokie unijistai buvo skaitomi gerais, susipratusiai darbininkais.

Bet kitaip supranta brolis Tobinas. Jis net sako: "Dauguma tų narių, kurie atsisako eiti per pikieto liniją, yra bailiai". Ir toliau: "Reikia drąsos eiti per pikieto liniją, kuomet yra unijos įsakymai daryti."

Vadinasi, Tobino aiškinimu, didvyriai ir drąsuoliai yra tie, kurie padeda samdytojams streiką sulaužyti.

Mes irgi esame unijinės disciplinos šalininkai. Unija negali gyvuoti be disciplinos. Tačiau jeigu pasitaiko kad darbininkai išeina į streiką už svarbius, teisingus ir gerus reikalavimus, unijistai eiti per pikieto liniją ir padėti samdytojams streiką sulaužyti, yra didelis nusidėjimas. Joks nuosirdus, teisingas ir susipratęs unijistas to nedarys, nepaisant, kad tatau daryti reikalauja kad ir aukščiausias unijos biurokratas.

Klausimai ir Atsakymai

Klausimai:

Gerb. Redakcija!

Prašau paaiškinti šiuos mano klausimus:

- 1) Lietuvos veikėjų tarpe matosi J. Jurginio vardas; ar tai tas patsai, kuris buvo Amerikoje ir apie kurį buvo pranešta, kad jį vokiečiai nužudė?
- 2) Kodėl Sovietų Sąjunga nedalyvauja taktininkų komitete Londone, kuris turėtų teisti vokiečius kriminalistus?
- 3) Kodėl Sovietų Sąjunga reikalauja, kad taktininkai teistų vokiečius kriminalistus, bet pati jų neįteisia?
- 4) Kodėl Sovietų Sąjunga nereikalauja, kad "Trys Didieji" susieitų ir visus svarbius klausimus be susipratimus išrištų?
- 5) Kodėl Jungtinės Valstijos nedaro nepulimo sutarties su Sovietų Sąjunga?
- 6) Kodėl Laisvėj nėra žinių apie Sovietų Sąjungos ūkinį gyvenimą?

J. B.

Atsakymai:

1) Taip, tai tas patsai Juozas Jurginis. Apie jo nežudymą buvo pasakoję lietuviai hitlerininkų kareivis, kurį Raudonoji Armija suėmė. Gal jis tyčia tą pasakoję, gal jam taip pasirodė. Smagu, kad Juozas išliko gyvas.

2) Visų smulkmenų mes nežinome, bet tas komitetas neapima visų Jungtinių Tautų, ten nėra ir Sovietų Sąjunga. Kol kas tas komitetas tik šnekėjo, jam ėmė apie tris metus pripažinti, kad ir Hitleris yra kriminalistas. Pagaliau, tas komitetas nėra teisimui vokiečių kriminalistų, be tik įkaltinimui jų.

3) Sovietų Sąjunga ne tik įkaltina kriminalistus, bet ir teisčia. Sovietų Sąjunga apkaltinimui Hitleriui, Goeringui, Hessui, Himmleriui, Goebbelsui ir tūkstan-

JUNGTINIŲ TAUTŲ KONFERENCIJA

(Rašo mūsų specialis korespondentas)

San Francisco, Calif., gegužės 28, 1945. — Pabaigoje pereinot savaitės Jungtin. Tautų Konferencijos komisijos pareiškė, kad padarė daug progreso svarstymuose — daugiausiai tai mažuosiuose klausimuose, kurie sudaro ramsčius naujosios organizacijos.

Nesusitaikymu Didžiųjų Trijų dėlei klausimo, ar įrašyti į čarterį, kad organizacija galės išmesti iš savo tarpo prasižengusią šalį ar tik supunduoti, kompromisas padarytas, kad tokia šalis bus suspenduota neapribuotam laikui.

Rašiau, kad Amerikos delegacija labai darbavosi, kad nebūtų įrašyti žodžiai teisė ir pilna darba, perėjo, kad bus taip įrašyta. Dabar eina gandai, kad Amerikos delegacija nori tą klausimą vėl atidaryti ir tuos žodžius pakeisti. Amerikos delegacija vis kalba, kad įrašymas teisės į darbą į Apsaugos Ekonominės Tarybos taisyklės, bus įsikišimas į šalių vidurinius reikalus. Ar tą klausimą pakels tam pačiam komitete, ar "steering" komitete, dar neaišku. Bet kad tas klausimas bus vėl pakeltas, tai aišku. Mūsų Amerikos delegacija pradėjo žygiuoti tolyn ir tolyn nuo Roosevelt-

to patiekto pozicijos.

Didieji Keturi dar vis laiko prie uždarų durų diskutuojas klausime vetavimo (veto power) naujojo organizacijos. Spauda gi sukėlė opinią, kad Sovietų Sąjunga daugiausiai nedėdžia šį klausimą išrišti. Britanija ir Amerika pasiduojo mažų šalių spaudimui, kad tą vetavimo spēk sumažinti, bet Sovietų Sąjunga laikosi, kad Dumbarton Oaks plano nutarimas būtų priimtas. Ta spauda pamiršta, kad Rooseveltas, Churchill ir Stalinas sutiko Jaltos, kad būtų drūta frazė, ir kad turės būti vienas svarbiausių punktų Jungtinių Tautų organizacijos. Tas privers vienybę šių didžiųjų šalių, ant kurių taika pasaulyje remsis.

Eina gandai, kad Amerikos delegacija turi išdribus savo planą tuo klausimu. Tą planą remia Nacionalinė Pramonės Sąjunga (National Association of Manufacturers). Toji organizacija užkulisuose darbuojas, kad sudarius bloką tarpe Amerik. patarėjų (consultants) prieš Sovietų Sąjungą.

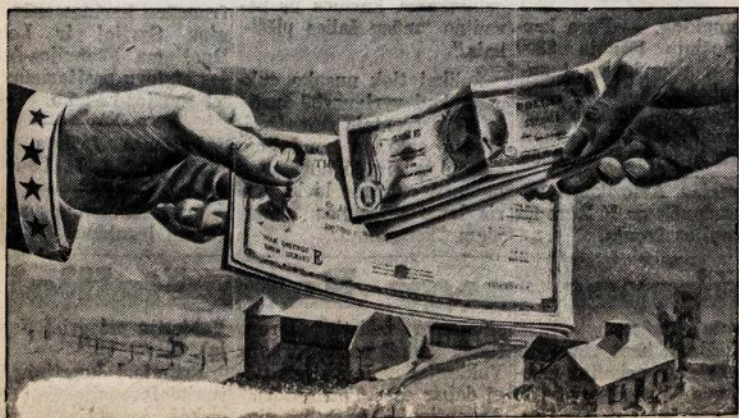
Pereitą savaitę, kuomet Salies House Banking Committee priėmė Bretton Woods piniginių klausimų konferencijai davė naują pasipirtį. Kiti kalba, kad Roosevelt principai vėl rodo. Pasirodė naujas entuziazmas. Tas pakėlė Amerikos įtaką Jungtinių Tautų konferencijai. Mažosios šalys, kurios daugiausiai laimės pravedus šį Bretton Woods planą, labai tuom džiaugiasi. Jos su pasitikiimu dabar žiūri į pokartį atsibudavojimą.

Reikia priminti, kad priėmimas Bretton Woods plano mūsų šalies bankinio komiteto dar nereikia, kad jau perėjo per Kongresą. Drūtos reakcinės spēkos Republikonų partijoj norės pžeisti šį planą, darant įvairius pataisymus. Reikia budėti, kad Amerikos fašistuojanti elementai to nepadarėtų. Tas planas buvo išdribtas 44 šalių atstovų. Todėl reikia žiūrėti, kad Hooveriai- Vandenbergai jį neuosilpnintų. Tas darbo žmonėms reikia teisę užsadarbiaut ir teisę geriau gyventi.

Dar vienas svarbus klausimas, kuris bus pakeltas šią savaitę, tai kontroliavimas žalosios medžiagos, ypač patalios, kurios mažai randasi. Naujoji Apsaugos organizacija turės sudaryti komitetą, po kurio kontrole žaliąją medžiagą bus, ir kuri turės teisę paskirstyti ją pagal reikailą. Tai bus svarbus klausimas.

Konferenciją manoma baigti apie 6 d. birželio. Dar turės nuspręsti, kas turės galią naujojo organizacijos, dabartinis "steering" komitetas ar kas kitas. Veikti tarp to laiko, kol šalys priims naujosios organizacijos konstituciją, nes aišku, kad kiekviena šalis turės užtvirtinti San Francisco sutvertą organizaciją. Tik tuomet organizacija bus savistovė ir turės galią.

Ks. B. Karosienė

Kiek Pirkote Karo Paskolos Bonų?

TRENČIA

entas)

pozicijos.
turi dar vi
darų durų di
sime vetavim
) naujojo orga
auda gi sukė
ad Sovietų Są
ausiai nedalei
ausimą išristi.

Amerika pasi
šalių spaudin
vetavimo spėk
et Sovietų Są
kad Dumban
ano nutarimas
s. Ta spauda
d Rooseveltas
Stalinas sutiko
ūtų drūta fra
ės būti vienas
ant kurių tai
remis.

ai, kad Ameri
tuvi išdirtus
tuo klausimu
nia Nacionali
junga (Natio
n of Manufac
i organizacija
darbuojas, ka
ta tarpe Ame
(consultants)
Sajunga.

aitė, kuomet
Banking Com
mė Bretton
inį klausim
davė naują
kalbą, kad
ineipai vėl r
nė naujas es
paskėlė Ame
ungtinių Tau
jų.

Mažosios
daugiausiai
lus šį Bretton
labai tuomis
su pasitūsi
ūri i pokarin
a.

Per tą visą laiką kuone kas rytas rū
pestingai kaustytais batais tarkšėdavom
alies bankinio
almeniniais gatvių grindiniais ir šurkš
tais saligatviais, eidami gimnazijų, už
pečių nešini kuprinėmis ("rancais") su
tyngomis, sasiuviniais, piestukais, plun
snakočiais ir šeimininkės įdėtais pie
tus užkandžiais.

Mūsų būtinės buvo ant antrojo gyve
nimo, sename mediniame name. Moki
tams buvo skirti du kambariai. Vidury
nerata apklotu stalo kaitriai dega žibali
nė lempa, visai kaip reikia, su cilinde
riu, su kliošu. O čia aplink stalą, ant
gręždančių kedžių, sėdi mūsų bent ket
vertas ar penketas, kiekvienas akis įbe
lęs gal i kokią chrestomatiją, i lotinišką
ar graikišką gramatiką, geografiją, isto
riją, o kitas gal bando išrišti aritmeti
kos bei algebras uždavinį arba kokį geo
metrijos galvosūkį...

Vakaras panašus vaizdas ir kitam
kambariui. Mokomės patylių, kad ne
bliudytume vienas kitam. Tik kartais
pasiklausiam ko vienas kito.
Baliukas Sruoga buvo kuklus berniuk
as, mandagus, ne mušyra, ne akiplėša.
Srieviaiplaukis, melynakis, ramaus pai
go būdo. Ant vieno skruosto raudonuoja
jam nedidelis apgamukas.
Mokėsi jis rūpestingai, pritikliai. Už
vis labiau, kaip ir aš, mylėjo literatūros
istoriją, rašybą, poeziją. Gerai jam se
lėsi rusų kalba persakinėjimai ir kūri
niai ("sočinenija"). Matematiką varė
tik iš bėdos, iš reikalo. Pašėlusiai bijo
davom matematikos mokytojo Blumber
go. Tas urzgus, sarkastiškas plikagal
vis akiniuotas senis Jakov Vladimirovič
Blumberg buvo daugelio mūsų gėdžiau
sia nelaimė ir sielvartas! Daug, daug jis
mums sugadino jauną kraują, daug su
baladojo nervų!... Dvasiškas tortūras
kentėjom per jo pamokas!

Baliukas irgi jo nekenė, ir mudu da
žnai jo adresu pagarsydavom stipriais
žodžiais ir pasiskūsdavom savo nuoskau
domis. Eidami gimnazijon, kol dar žė
mutinėse klasėse, pakeliui net pažnytė
m užsukdavom ir poterėlius drėbėdami
nukalbėdavom, kad mums geriau sekto
ta nelaboji algebra ar geometrija.
Baliys Sruoga toj pačioj klasėj turėjo
ir savo brolių Juozą. Turėjo ir pusbrolių
Adolfą, rodos trimi klasėmis už save vy

MONAS KASKAITIS.

PROF. BALYS SRUOGA IŠVADUOTAS!

Tik dėbelėjau akim i Laisvės 121 nu
merio (1945 m. gegužės mėn. 23 d.) pir
mojo puslapio apačią, ir visą mane taip
ir perėmė džiaugsmas!... "B. Sruoga
išvadotas iš fašistų vergijos," praneša
mums linksmą naujieną Z. Baliavičius.
Žodžiai, plačiai išpūstom akim bėgte
perbėgau tą mielą, tą brangią žinėlę.
Profesorius Balys Sruoga, žymus lietu
vių rašytojas ir poetas, Raudonosios Ar
mijos išvadotas iš vokiškos nelaisvės,
aplankė Vilnių gegužės 13 d. Zinu
tės pabaigoj — "Dabar, būdamas lais
vas," pridūrė profesorius Sruoga, "aš no
rėčiau ilgai gyventi ir pašvęsti visas sa
tuo jėgas mūsų žmonėms, lietuviškai mū
sų kultūrai, Tarybinei mūsų Lietuvai."

Kaip malonu, kaip lengva pasidarė
ant krūtinės!... O taip ilgai, ilgai man
jo slogino baimė ir nerimastis... Dau
geliiu atvejų laikraščiai pakartodavo vis
tą pačią siaubingą sąvoką: "Prof. B.
Sruoga suimtas ir išgabentas Vokietij
on." "Apie prof. B. Sruogą nėra jo
nių žinių, — gal ir jį nukankino rudieji
bestijos"....

Dabar ta miela žinėlė nubraukė tą il
gesingą slogutį. Širdis taip pasidarė ku
pina priplūdusio sąjūdžio, kad jo išlai
tyti negaliu — ir skubinu pasidalyti savo
atminimais apie prof. Balį Sruogą, ku
met jis dar tebebuvo gimnazijos moki
niū.

Bent šešetas metų man teko išbūti kar
tu su Baliuku Sruoga Mintaujos (Jelga
vos) gimnazijoj. Ir bent du ar tris me
tus buvom kartu viename bute ("ant
vienos kvatieros") pas Antaną Danilavi
čių, kampas Pašto ir Apvedamosios gat
vės.

Per tą visą laiką kuone kas rytas rū
pestingai kaustytais batais tarkšėdavom
alies bankinio
almeniniais gatvių grindiniais ir šurkš
tais saligatviais, eidami gimnazijų, už
pečių nešini kuprinėmis ("rancais") su
tyngomis, sasiuviniais, piestukais, plun
snakočiais ir šeimininkės įdėtais pie
tus užkandžiais.

Mūsų būtinės buvo ant antrojo gyve
nimo, sename mediniame name. Moki
tams buvo skirti du kambariai. Vidury
nerata apklotu stalo kaitriai dega žibali
nė lempa, visai kaip reikia, su cilinde
riu, su kliošu. O čia aplink stalą, ant
gręždančių kedžių, sėdi mūsų bent ket
vertas ar penketas, kiekvienas akis įbe
lęs gal i kokią chrestomatiją, i lotinišką
ar graikišką gramatiką, geografiją, isto
riją, o kitas gal bando išrišti aritmeti
kos bei algebras uždavinį arba kokį geo
metrijos galvosūkį...

Vakaras panašus vaizdas ir kitam
kambariui. Mokomės patylių, kad ne
bliudytume vienas kitam. Tik kartais
pasiklausiam ko vienas kito.

Baliukas Sruoga buvo kuklus berniuk
as, mandagus, ne mušyra, ne akiplėša.
Srieviaiplaukis, melynakis, ramaus pai
go būdo. Ant vieno skruosto raudonuoja
jam nedidelis apgamukas.

Mokėsi jis rūpestingai, pritikliai. Už
vis labiau, kaip ir aš, mylėjo literatūros
istoriją, rašybą, poeziją. Gerai jam se
lėsi rusų kalba persakinėjimai ir kūri
niai ("sočinenija"). Matematiką varė
tik iš bėdos, iš reikalo. Pašėlusiai bijo
davom matematikos mokytojo Blumber
go. Tas urzgus, sarkastiškas plikagal
vis akiniuotas senis Jakov Vladimirovič
Blumberg buvo daugelio mūsų gėdžiau
sia nelaimė ir sielvartas! Daug, daug jis
mums sugadino jauną kraują, daug su
baladojo nervų!... Dvasiškas tortūras
kentėjom per jo pamokas!

Baliukas irgi jo nekenė, ir mudu da
žnai jo adresu pagarsydavom stipriais
žodžiais ir pasiskūsdavom savo nuoskau
domis. Eidami gimnazijon, kol dar žė
mutinėse klasėse, pakeliui net pažnytė
m užsukdavom ir poterėlius drėbėdami
nukalbėdavom, kad mums geriau sekto
ta nelaboji algebra ar geometrija.

Baliys Sruoga toj pačioj klasėj turėjo
ir savo brolių Juozą. Turėjo ir pusbrolių
Adolfą, rodos trimi klasėmis už save vy

resnį. Visi trys Sruogos buvo gabūs
gimnazistai. Iš jų man artimesnis, savo
būdą ir palinkimus, buvo Baliukas. Ir
dažnai mudu eidavom pasivaikščioti, pa
sikalbėti, savo įspūdžiais pasidalyti, pasi
džiaugt, pasiguost.

Tuoju iš pat pirmųjų klasių, greta pa
prastų gimnazijos pamokų, pamėgom la
vintis po truputį ir lietuviškai. Kažin iš
kur atsirasdavo uždraustos lietuviškos
knygelės. Vienas kitam susimerkę, slap
tai knygelę įterpė kokion graikų kalbos
gramatikon, skaitydavom pašaliais "už
gintą lietuvių spaudą." Mėgdavom vienas
kitam persakyt ir užrašyt kokią
"giesmelę," dainelę, ją atmintinai iš
mekt.

Įkvėpėjais to jaukas jaunučio tauti
nio atgijimo mūsų jautriose sielose bu
vo vyresniųjų klasių lietuviai gimnazis
tai. Visuomet su pagarba prisimenu
Vladą Poželą, kurs savo taktikumu ir
nuosirdumu anuomet ne vieną jaunuolį
pasuko i teisingą kelią. Garbė ir padėka
jam už tai!

Gaudavom pasiskaityt "Ūkininką,"
"Naujienas," "Varpą," "Aušrą," vėliau
ir Lietuvos socialdemokratų organą
"Darbininkų Balsą." Šventmikiu "Smer
tis" smarkiai sukrėtė mūsų jaunas išpū
dingas vaizduotes. "Kas iš ko gyvena?"
Kun. Demskio "Iš kur atsiranda melai?"
Dr. J. Šliupo "Tikri ir netikri šventieji"
ir kiti jo laisvamaniški raštai padėjo
griauti mūsų nusistovėjusį tikiybinių pa
matėlių ir po truputį žadino net ir klasi
nės samonę. Mes jau ir patys išmokom
kritiškai skaityt kad ir klerikalų "Tėvy
nės Sargą."

Taip besilavindami ir brėsdami tauti
škai ir politiškai, vadovybė vieno kito
vyresnio gimnazisto, susiorganizavom i
slaptas lietuviškas draugijėles bei ku
peles. Tais laikais taip gyvavo viena vy
resniųjų klasių lietuvių mokinių draugi
jėlė ir viena žemesniųjų klasių.

Baliukas Sruoga priklausė tos pačios
su manim draugijėlės. Jon priimdavom
patys gerai nužiūrėtus ir pritinkamus
narius. Pati svarbioji sąlyga visiems
buvo konspiracija, slaptybė, kad neišei
tų aikštėn narių sąstatas, kad ko nesu
uostų gimnazijos vyriausybė, o, ko gera,
ir policija.

Susirinkimus laikydavom žiemos me
tu kieno nors būstinėj, o šiltą pavasarį
— kur pamiškėj ar miške. Iš eilės kuris
nors pusbalsiai skaitydavo kokį laikraš
čio bei knygelės straipsnį. Paskui visi
svarstėm, savo nuomones reiskėm. Išmo
kom ir patys sau pasiskirstyt ką para
šyt kokia tema. Pamenu—gėrėjus Ba
liuko Sruogos vienu kitu rašiniu. Buvo
jis, rodos, dviem klasėm už mane jaune
snis, ir man net būdavo sarmata ir aš
nedrįsdavau pasirodyt su kokiuo savo
rašinėliu, greta jo tokių sklandžių išva
džiojimų.

Taip pasilavinę keletą metų, nutarėm
net ir lietuvišką teatrą suvaidinti. Iš
sirinkom J. Zemaitės vieno veiksmo
vaizdelį "Valsčiaus Sūdas." Vaidily tar
pe buvo ir Balys Sruoga ir jo brolis Juo
zas. Vaidinimas įvyko vieną sekmadienio
vakarą, didelesnį pasirinkto gimnazis
tų būstinėj. Scenai buvo pavestas kamba
rio galas, visas iškabintetas marškomis,
apstatytas kedėmis, suolais, stalu. Žiū
rovai buvo slaptai sukviešti — tie patys
draugijėlių nariai ir ištikimesni numa
tyti draugai. Buvo keletas ir "švedų"
— privačiai besimokančių ir besirengiančių
įstoti kurion gamnazijos klasėn.

Vaidinimas išėjo puikiai! Taip bent
nusprenđė visa jaunoji publika. Paskui
daug buvo tarpavy kalbų apie aktorius,
apie jų tokį nepaprastą triumfą!

Politiniai bręsti padėjo ir rusų kalba
skleidžiamoji palėpinė spauda. Iš rankų
i rankas cirkuliudavo ant treškaus plo
nučio popierio spausdinamoji propaga
nda — "Iskra" (Žiezirba), "Revoliucion
naja Rossija." Dažnai minėdavom Kar
lą Markšą.

Baliys Sruoga visada buvo uolus ir pa

sitikimas mūsų slaptose draugijėlėse.
Labai jis mėgo perstatymus, spektak
lius, operas. I Mintaują žiemos sezonais
atvažiuodavo vaidily ir dainininkų gru
pės. Niekad neišdils iš mano atminties
pirmą kartą girdėtos operos: "Faust,"
"Karmen," "Aida," "Evgenij Oniegin."
Daugeliiu jos įskiepijo aukštesnio meno
meilę. Gimnazistai paskui dažnai dai
nuodavo ir švilpiniudavo operų arijas.
Teko matyt taipgi gana įspūdingų per
statymų, tai "rusų visuomenės Ratelio
salėj," tai "vokiečių bendruomenės" pa
talpoj. Giliausia įspūdį padarė Maksi
mo Gorkio pjesė "Ant dugno," taipgi tū
los ukrainių operetės. Su Baliuku iki so
ties išsikalbėdavom apie tų spektaklių
dalykus...

Nors laiko būdavo mažą, o darbų su
gimnazijos pamokomis buvo daug, bet
paregėt spektaklį taip mus traukte ir
traukė. Vargas tik, kad nebuvo iš ko.
Tačiau ir čia gimnazistai pavartodavo
savo gudrumą ir dažnai praslysdavo i
teatrą zuikiu. Įeina būdavo būrys, kaip
pridera, su bilietais. Pasėdi, pasišvaisto
po salę, ir bent keli iš jų, pasiėmę nuo
saviškių draugų bent keletą bilietų nuo
plėšų, išeina atgal i priemenę, būk tai
afišų (skelbimų) pasiskaityt arba i
aktorių atvaizdus pažiobot. O čia jų jau
laukia zuikelių būrelis — be bilietų. Be
siveikindami vieni kitiems i delną įduo
da nuoplėšų, ir paskui, kada pradeda
visi urmu grūstis vidun, nes jau su
skambino skambalas, tai ir tie zuikeliai
pasirodo nuoplėšą ir įeina salėn...

Mudu su Baliuku nekartą taip vienas
kitą už auselių įtraukdavom salėn ir pa
matydavom spektaklį. Salėj sėdynių nie
kas nekontroliuodavo, jos būdavo nenu
meriuotos, liuosos sau kėdės: kas pir
miau įėjo, tam ir vieta.

Man užbaigus gimnaziją ir atsisvei
kinus su Mintauja, su Baliu Sruoga jau
daugiau ir nebeteko susitikti. Jis dar
porai metų pasilikio gimnazijoj, o mane
gyvenimo audros net i Ameriką nubloš
kė.

Ir tik jau gerokai apsibuvęs naujojoj
šaly, gal po kokios keturiolikos metų, už
ėjau mūsų laikraščiuose straipsnių ir
eilijų, parašytų Balio Sruogos. Ir aš juos
atsidėjęs ir pasigėrėdamas skaiciau ir
džiaugiaus. Skaiciau ir tėjiau tų raštų
pakraipą, ideologiją, formą, kalbą. Ir
daug ko pasimokinau nuo savo jaunat
vės draugo Balio Sruogos. Jo giliai ana
litingas rašinys apie francūzų didį hu
manistą Romėną Rolaną (Romain Ro
land) ir dabar vietomis dar tebestovi
man atminty. Daugybė būdingų išsireiš
kimų, kilnių minčių, kalbos figūrų tebė
ra mano išsirašyta tam tyčia sasiuvinų,
ir, visa tai peržiūrinėjant, prisimena
man anų dienų jaunutis Baliukas Sruo
ga, nes jo, pilnai suaugusio ir subrendu
sio, taip ir nebeteko matyt, net nei jo at
vaizdo...

Prieš keletą metų kompozitorius J.
Zilevičius pasakojo man apie Balį Sruo
gą, kada juodu kartu seniau gyveno ir
darbavosi Klaipėdėj. Paskui tas pragari
nis karas... Zinios — tas dingo, tą už
kankino, tą išgabeno Vokietijon. Neri
masčių kankinomos, išgirdė apie Juozo
Jurginio užmušimą... Paskui visi prad
žiūgom, patyrę, kad mūsų mylimas
Juozas Jurginis sveikas ir gyvas ir da
bar rašinėja mums, pranešinėja žinias
apie naujai atsikuriančią tėvų šalėlį Ta
rybinę Lietuvą. Ir vėl visi pradžiūgom,
išvydė linksmą žinią apie prof. Balį
Sruogą.

Tebelaikau išsikirpęs ypatingai jaut
rias jo eiles—

Baliys Sruoga.

KALNUOSE.

Per kalnus saulė keliai,
Kaip amžinas ugniakuris;
Ugnim viršūnes užkuria,
Žiedais snieguos pasiberia,—
Sniegais dainuoja spindinčiais,
Lėdais dainuoja skambančiais...
Ir, rodos, nėra spindulio,
Kuris skristų tylėdamas,
Ir, rodos, nėra atgarsio,
Kuris gimty nemylimas...

Hitlerininkų Nukankin tas Jaunas Poetas

Hitleriniai žmogžudžiai per trejus
siautėjimo metus mūsų krašte nužudė
šimtus tūkstančių taikių žmonių. Tarp
kitų jie atėmė gyvybę talentinkam poe
tui Vytautui Montvilai ir Kaziui Malinaus
kui. Šiandien šių dviejų tarybinių pa
triotų nėra mūsų tarpe, tačiau ilgiems
laikams jų atmintis liks gyva mumyse,
bylodama ką nešė lietuvių tautai grobi
kai vokiečiai.

Paprastas spaustuvės darbininkas —
raidžių rinkėjas Kazys Malinauskas, už
priešfašistinį veikimą ilgus metus buvo
kalinamas smetoniniame kalėjime. Dar
bo žmonių išnaudojimas, sunki fašisti
nės letenos sprespauda, darbininkų ir va
lstiečių skurdas, visa tai giliai įsmigo
jautrioje Kazio Malinausko širdyje.

Prieš mane nedidelė, 32-jų puslapių
eilėraščių knygelė "Abipus grotų." "Te
gyvuoja spausdintas žodis," keturiomis
eilutėmis ryškiai jis nusako spaustuvų
darbininkų anuometinį būvį:

Tik raidės, raidės, mašinos
ir popierio didžiausios krūvos.
Prie jų mes prakaito mares išlašinom,
Prie jų jaunatvė žūva...

Nesvetima buvo Kaziui Malinauskui
ir mūsų darbo valstiečių sunki buitis.
Varžytinių skelbimai mirguliavo prie
kiekvieno valsčiaus durų. Ir "Atsisvei
kinime" Kazys Malinauskas su skauda
ma širdimi sako:

Nes tėviškė už vekselius aprašė,
su gluosniais pakelėj, su vėsynių sodu...
Iš lūšnos nuosavos išdangino, išprašė...
kaip valkatą, kaip vagį iš aruodo...

Eilėraštyje "Trys broliai" Kazys Ma
linauskas apibūdina sunkią darbo žmo
nių dalią. Vyriausiasis brolis, metės tėvo
plūgą, išeina miestan laimės ieškoti, jau
nesniajam taip pat įgriso "juodo prakai
to sunki našta" ir jis emigruoja; tik li
kęs namuose brolis "dalgi pustė" ir
"skurdą murziną krašte smūtkelių" ry
žosi nudobti ryžtumu.

Prieš sušaudant, žmonai buvo leista
su poetu pasimatyti. Ji vyrą vos bėpaži
no. Tai atrodė nukankinto žmogaus še
šėlis, tačiau paskutiniai poeto žodžiai
buvo šie:

— Neverk, Verute, geriau mirsiu, bet
draugų neišduosiu...

Ir Kazys Malinauskas mirė. Mirė
kankinio mirtimi dvasiškai stiprus ir
nepalūžęs, hitlerinų žvėrių nenugalėtas.
Garbė jam už tai!

P. Kulbačiauskas.

Daigas

Žydi medžiai tėviškės soduose,
Suka paukščiai lizdus pakrūmėse,
Ir žemelėj, nuo dūmų pajudusioj,
Su šalna jaunas daigas grūmiasi.

Daigas kyla i aukštį, stiepiasi,
Ir daina artojėlių girdisi.
Vaikšto saulė kaipo palėpėse,
Bernas žirgą prie tvenkinio girdėsi...

O laukuos tų daigų—neapripiama...
O laukuos tų dainų—nesuskaitoma...
Mes kiekvieną pėdą užsėkime!
Juk vagis prie Berlyno jau raitomas!

Vytautas Sirijos Gira.

Ir aš, iš kalno modamas
Sūnams pasaulio švintantiems,
Lenkiuos int žemę žydingi,
Glaudžiuos prie jos garuojančios...
Ir kažkas toly aidija,
Ir kažkas vėjais skambina:
Širdis pati kurenasi—
Daina pati dainuojasi!

Kokia čia lyriška grazybė!... Tiktai
taurus poetas ir gilus artistas gali taip
išdainuoti. Ilgiausių metų mylimajam
profesoriui, poetui, rašytojui, dramatur
gui Baliui Sruogai!!!

Marišlas Gr. Žukov

KAUNO KRONIKA

Grauzs Meninės Mankštos ir
Tautinių Šokių Vakaras

Kauno m. Kūno Kultūros ir
Sporto Komitetas kovo 18 d.
surošė meninės mankštos ir
tautinių šokių vakarą. Vaka
ran susirinko gana gausus
Kauno visuomenės būrys. Pora
valandų, žiūrint įdomiai pa
rengtos programos, praėjo
jaukiai ir maloniai.

Vakare mišrios mergaičių ir
berniukų grupės pašoko dau
gelį tautinių šokių: Trepsluka,
Šustą, Kubilą, Sukčių, Kalvelį
ir kt. Gražiai pašokti Lenciū
gelis, Malūnėlis, Našlė.

Mergaičių grupės ypač gra
žiai pašoko Blezdingėlę, Dy
vus ir kt., berniukai — Miki
tą.

Be to, mergaitės pašoko kel
letą stilizuotų šokių (valsą
"Sugrįžki, jaunyste," suktinį)
ir atliko keletą meninės
mankštos dalykėlių. Ypač įdo
miai atlikta mankšta su muzi
ka, mankšta ant lygiagrečių ir
kt.

Visą vakaro programą pa
rengė drg. Eidukevičiūtė, įdė
jusi nemažą darbo ir nuosir
dumo, ir porą dalykėlių Jo
mantas. Vakaras parodė, kad,
atsidėjus dirbant, galima pa
siekti neblogų rezultatų.

Linkėtina, kad Kauno m.
Kūno Kultūros ir Sporto Ko
mitetas panašius vakarus Kau
no darbininkams, tarnauto
jams ir moksleivijai surošytų
žymiai dažniau.

Išsteigta Medžiotų
Organizacija

Respublikinio Sporto Komi
teto iniciatyva buvo sukvietas
medžiotų pasitarimas, kuria
me nutarta įsteigti medžiotų
draugiją ir draugijos valdybą
patvirtinti iš šių asmenų: drg.
drg. Vinco Paleckio, Jono Sa
baičio, Juozo Lauciaus, Juozo
Kurapkio ir Boriso Nikolskio.

Kelsis i Vilnių Įstaigos

Artimiausiu laiku numato iš
Kauno i Vilnių keltis Maisto
Pramonės L. Komisariatas
drauge su jo žinyboje esan
čiomis įstaigomis, pav., Valst.
Aliejaus-Riebalų ir Tabako
Trestu ir kt.

Tel. TRObridge 6330

Dr. John Repshis

(REPSYS)

LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais:
nuo 10 iki 12 ryto.
278 Harvard Street
Kamp. Inman St., arti Central St.
CAMBRIDGE, MASS.

Baltuoja Burės Tolumoj

Parašė Valentin Katajev. Lietuvių kalbon vertė Antanas Venclova.

3-29-45

—51—

(Tęsa)

Jeigu darbo vis dėlto neatsirasdavo, o valgyti norėdavos, jis vykdavo į kapienių cerkvę ir laukdavo numirėlio, kad gautų į keptuvę sauja kolevo, to laidotuvių valgio, sudaryto iš virtų ryžių, apibertų cukraus pudra ir apdėliotų tamaisi mėsainiais vaisiniais saldainiais.

Laidotuvėse dalyti kolevą — toks buvo Odesos paprotys. Šiuo papročiu plačiai naudojosi kapinių elgetos. Kai kurie užsiaugindavo gana storus snukius.

Bet kadangi kolevą valgydavo ne tik elgetos, o ir visi laidotuvių dalyviai, tad Gavrikas nelaikydavo pažemimu naudoti tokiu patogių papročiu. Juo labiau, kad vaisinius saldinius būdavo galima nunešti Terentijaus vaikams lauktuvių, be kurių Gavrikas laikė esant nepatogu nuvykti nakvoti.

Kartais Terentijus jį siūsdavo nunešti kokią ryšuliuką pagal adresą, kurį būtinai reikėdavo išmokyti mintinai ir jokiū būdu neužrašinėti popieriukyje.

Gavrikui labai patikdavo šie įgaliojimai, be abejo, turėję kažkokio saito su tais reikalais, kuriais nuolat būdavo susirūpinęs Terentijus.

Ryšuliuką — dažniausiai tai būdavo popieriai Gavrikas iškisdavo giliai į kišenę ir iš viršaus sulygindavo, kad nestyrėtų. Jis žinojo: "jeigu kas," reikia sakyti, kad ryšuliuką radai.

Suradus žmogų, būtinai reikia iš pradžių pasakyti: "Sveiki, dėde, jums siunčia labų dienų Sofja Ivanovna." Žmogus atsakys: "Kaip Sofjos Ivanovnos sveikata?" Ir tik tada galima atiduoti ryšuliuką, bet ne anksčiau! Labai dažnai žmogus, gaudamas ryšuliuką, visą grivinę duodavo "arkliniam tramvajui."

Ak, kaip klauku ir linksma būdavo eiti, turint tokį uždavinį!

Pagaliam, Gavrikas pelnydavos pinigų žaisdamas ašlėmis. Šis žaidimas kaip tik įėjo į madą. Juo žavėjosi ne tik vaikai, bet ir suaugę. Ašlėmis buvo vadinamos įvairių vadybų uniforminės sagos su kilpelėmis, įmuštomis iš vidaus.

Bendrasis bruozais, žaidimas buvo toks, kad žaidėjai statydavo ašelių taureles paeiliui, o paskui iš eilės jas mušdavo specialia ašele-muštuku, stengdamiesi jas apversti ereiliu į viršų. Kiekviena tuo būdu apversta ašelė būdavo laikoma laimėta.

Žaidimas ašlėmis nebuvo nei sunkesnis, nei įdomesnis už kitus gatvės žaidimus. Tačiau jis buvo savotiškai velniškai puikus: ašelės kaštavo pinigų. Jas visada būdavo galima pirkti ir parduoti. Jos tam tikru kursu būdavo kotiruojamos gatvės biržoje.

Gavrikas puikiai žaidė ašlėmis. Jo smogimas buvo stiprus, smarkus, ir jis turėjo labai taiklų akį. Ūmu laiku jis įsigijo čempiono garso. Jo maišelis visada būdavo pilnas puikių, brangių ašelių. Kai jo reikalai pasidarydavo ypatingai blogi, jis dalį savo atsargos parduodavo.

Tačiau jo maišelis niekad nebūdavo tuščias. Kitą pat dieną Gavrikas laimėdavo dar daugiau ašelių, negu būdavo prieš tai pardavęs.

Tuo būdu tai, kas kitiems buvo pramoga, berniukui virto kažkuo panašiu į pelningą profesiją. Nieko nepadarysi! Reikėjo suktis!

TRISDEŠIMT PIRMAS SKYRIUS.

Artinosi įvykiai. Rodėsi, kad jie artinasi baisiai pamažu. Iš tikrųjų, jie artėjo baisiu kurjerinio traukinio greitumu.

Kaip gerai pažinojo Gavrikas, Artimųjų Malūnų gyventojas, tą lekiančio traukinio laukimo jausmą!

Traukinys dar kažkur labai toli. Jo dar nematyti ir negirdėti. Tačiau ilgas kviečiamas cingulavimas Odesos prekinėjų stoty jau praneša apie jo artėjimą. Kelias laisvas. Semaforas atidarytas. Bėgiai blizga ir nejudą. Aplinkui visiškai tyla. Tačiau visi žino, kad traukinys jau eina, ir jokia jėga jo negali sustabdyti.

Pamažu ties pervažiu nusileidžia šlagbaumas. Berniukai skuba sulipti ant stoties tvoros. Pulkai paukščių neramūs pakyla nuo medžių ir suka viršum vandens siurbtuvų. Jie iš aukšto jau, tikrai, mato traukinį.

Iš tolo atlekia vos girdimas iešminin-

ko ragelis. Ir štai, visai nepastebimai, į tylą įsimašo lengvas ūžesys. Netgi ne. Tai dar ne ūžesys. Tai tartum ūžesio nuėjimas, subtiliausias virpėjimas bėgių, prisipildančių neįjuntamų garsų. Bet vis dėlto, tai — virpėjimas, tai — garsas, tai — ūžesys.

Dabar jis jau aiškiai girdi: lėti garo iškūpimai, kiekvienas tolimesnis ryškesnis už pirmesnį.

Ir vis dėlto dar nesinori tikėti, kad po valandėlės pralėks kurjerinis. Bet štai staiga priekyje netikėtai pasirodo garvežys, apsiaustas garo debesio. Rodosi, kad jis stovi nejudėdamas žalio medelyno alėjos gale.

Taip, be abejo, jis sustojo.

Bet tada kam gi jis taip baisingai kas akimirksnis didėja? Tačiau jį tai atsakyti jau nebėra laiko.

Į šonus mėtymas garo rutulius, pralekia kurjerinis, apdumdamas svaginanam ratų, langų, aikštelių, bandažų, tambūrų, buferių viesulų.

Išstomis dienomis klajodamas po miestą, Gavrikas negalėjo nejausti besiantiųjų įvykių. Jie dar buvo kažkur pakeliui, — gal būtų, pusiaukely tarp Odesos ir Sankt-Peterburgo, — tačiau į laukimo tylą jau mišo ne tiek girdimas, kiek nuspėjamas nenukreipiamo judėjimo ūžesys.

Gatvėmis, siūbuodami ant visai naujų ramentų, vaikščiojo barzdomis apžėlę sužeistieji su juodomis gauruotomis mandžiūriškėmis papachomis ir ant pečių užmestomis milinėmis su Georgijaus kryžiais.

Iš centrinės Rusijos atvažiuoja amatininkai atnešdami gandų apie visuotinį streiką. Miniose ties universitetu ir aukštąsiais moterų kursais kalbėjo apie laisvę. Miniose ties Geno dirbtuve kalbėjo apie ginkluotą sukilimą.

Kartą rugsėjo gale į uostą atplaukė didelis baltas garlaivis su kūnu generolo Kondratenko, užmušto Port Artūre.

Beveik metus keliavo didžiulė šešių dešimtų pūdų dėžė su švininiu grabu po svetimas žemes ir jūras, kol pagaliau pasiekė gimtinę.

Čia, uoste, ją pastatė ant pastolių ir vežė plačiomis Odesos gatvių alėjomis į stotį.

Gavrikas matė rūsčią, iškilmingą procesiją, apšviestą išblýskusios rugsėjo saulės: šventikų laidotuvių bažnytinis rūbus, kavaleriją, policininkus su baltomis pirštinėmis, krepinius kaspinus ant dujinių gatvės žibintuvų.

Matrosai su juodomis trikampėmis kepurėmis, apsiūtomis sidabriniais raiškėčiais, ant lazdu nešė stiklinius žibintuvus su išblýskusiais žvakių liežuviais, vos matomais dienos šviesoje.

Be pertraukos, bet baisiai pamažu, grojo karinės muzikos orkestrai, susimaišydami su archierėjiniu giesmininkų choru.

Nepakenčiamai aukšti, beveik staugiami, bet drauge ir slėgiami darnūs vaikiški balsai kilo į viršų, virpėdami po glebūn akacijų skliautais. Silpna saulė svysčiojo violetiniuose smilkalų dūmuose. Ir pamažu, pamažu judėjo stoties link kariuomenės apsuptos Puškino gatvės viduriu pastovai su aukštai pastatyta didžiule juoda dėže, apkrauta vainikais ir kaspiniais.

Kai procesija priėjo stoties skvėrą, — ant ketinių groty pasirodė studentas. Jis mostelėjo viršum apžėlusios galvos studentiška kepure su ligi baltumo išdegusi žydrų aplanku ir sušuko:

— Draugai!

Šioje didžiulėje tylių žmonių minioje jo balsas pasirodė visai silpnas, vos girdimas. Tačiau žodis, kurį jis sušuko: "Draugai!" — buvo toks netikėtinas, neįprastas, išsukiamas, jog jį išgirdo visi, ir visos galvos, kiek tik jų buvo, grįžtelėjo į mažutę figūrėlę, pakabiusią ant masvinės skvero tvoros.

— Draugai! Atsiminkite Port Artūrą, atsiminkite Cusimą! Atsiminkite kruvinąją sausio devintosios dieną! Caras su savo sargybiniais ir baudėjais atvedė Rusiją ligi negirdėtos nešlovės, ligi negirdėto sugriuvimo ir vargo! Tačiau didžioji rusų liaudis gyveno ir gyvens! Šalin monarchiją!

(Daugiau bus)

Hartford, Conn.

Prašė Panaikinti Neatstovingą Buvusią Smetonos Ministeriją

Motinių Dienos minėjime, suruoštame per Literatūros Moterų Klubą, įvykusiame gegužės 13-tą, vienbalsiai buvo priimta žemiau paduota rezoliucija. Ji turėjo būti pasiūsta prezidentui Trumanui, valstybės sekretoriui Stettiniui, kongresmanui at large Joseph Ryter, 1-mo distrikto kongresmanui H. P. Kopplemann, abiem valstijos senatoriams, Francis Maloney ir Brian McMahon, ir adm. Hart. Iš pramogos korespondencija tilpo 26-tos geg. laidoje.

Resolution passed at American-Lithuanian Women's Literary Club, May 13, 1945.

We, one hundred fifty Lithuanians, met at a Mother's Day celebration by the Lithuanian American Women's Literary Club at 155 Hungerford St., Hartford, Conn., unanimously passed the following resolution:

Whereas: Povilas Žadeikis, ex-minister of Lithuania, has not represented the interests of Lithuania since 1940;

Whereas: The death of Antanas Smetona in 1943 should have ended the rule of Lithuanian fascism;

Whereas: Lithuania, liberated by the Red Army, has a functioning government with a minister of foreign affairs, Paul Rotomski, and does not need the misrepresentation of Povilas Žadeikis,—

We respectfully express our desire that the United States Department of State close the unrepresentative legation of Lithuania.

Signed

Margaret Muleranka, chairman,
30 Squires St.,
Hartford, Conn.

Buy More Bonds

F. W. Shalins

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves

\$150

Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.

Tel. Virginia 7-4499.

Lietuvių Kūro Kompanija

Nelaukite, iki jūsų anglis išsibaigs iki paskutiniam kavalkui, užsisakykite iš anksto, nes žiemą yra sunkus pristatymas anglies.

Mes taipgi aprūpiname aliejum tuos, kurie savo namuose turi Oil Burners. Kūro reikalu prašome kreiptis

Tru-Ember Fuel Co., Inc.

496 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

NOTARY PUBLIC

TELEPHONE STAGG 2-5045

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

Lidėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prienamą kainą. Puikiai įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai

660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

Keleivis Nesusikalba Pats Su Savimi

Po sumušimui nacių, Vokietijos barbarų, maniau, gal Keleivis pakeis savo pro-nacišką liniją Sovietų Sąjungos klausimais. Bet apsirikau. Keleivis po senovės gieda tą pačią praigaištingą karunką ir mulkina savo skaitytojus visais garais.

Keleivio No. 21 įtarpinta du straipsniai, priešingi vienas kitam. Ant antro puslapio straipsnis telpa: "Ką matė Amerikos korespondentė Berlyne, Virginia Irwin," kur rašo: Aš esu viena iš trijų Amerikos žurnalistų, kurie matėme Berlyną. Atvykimas trijų amerikų buvo signalas rusams susirast savo vodiką ir suruošt mums priėmimą.

Skaitydamas straipsnį žmogus supranti, kad ten Amerikos korespondentai laisvai ant džypės iškėlė Amerikos vėliavą. Keliavo visur kur, ir niekas jų netrukdo. Tik tai kaip kur paklausdavo, "aha, tai amerikanci!" Apart to, vaishino vodiką ir valgiais.

Atvertus gi penktą Keleivio puslapį, matosi straipsnis visai skirtingas. Antgalvis straipsnio toks: "Ką Rusija slepia nuo pasaulio akių? Kodėl ji neįsileidžia užsienio korespondentų?" Na, ir per visą straipsnį Keleivis, kaip už liežuvo kariamas, rėkia-saukia, kodėl tie nelabieji rusai neįsileidžia keleivinio plauko fashistuojančių korespondentų, ypač tokių, kaip ponas White, ir jam panašių, kurie nieko gero toj "prakeiktoji" Rusijoje nemato, o kas ten gera, tai jie apsimeta apkačiais ir nemato.

Čia Keleivis nesusikalpa pats su savimi. Jeigu rusai, kaip Keleivis rašo, neįsileidžia pasaulio korespondentų, tai kokiems velniam Keleivis įtarpino tą straipsnį antrame puslapyje, kur Keleivis pasakojo, kad trys Amerikos korespondentai su džype visur kur švaistėsi ir juos raudonarmiečiai vaishino vodiką? Apart to, Amerikos korespondentė ponja Virginia Irwin, matyti, gerai pamylėjo tą menamą vodiką ir buvo paėmusi per

daug už lūpos, nes iš to galiama spręst, kad ji priplėpė gana "bobiškai," nes kitaip Keleivis nebūtų pasinaudojęs proga. Irwin rašo, esą, rusų kareiviai labai prastai apsirėngę, arkliais vežimus traukia, o po Berlyną palaidi arkliai laksto, ir t.t. Bet juk Amerikos armija irgi, kur reikia, vartoja savo garsiuosius mulus. Arba mes dažnai matome teatruose paveikslus, kaip atrodo mūsų kariuomenė

karo fronto mūšiuose. Mūsų kareivių drapanos susiraušėjusios, purvinos, kareiviai barzdom apžėlę, pats generolas kur nors ant kėlmų atsėdęs barzdą skuta. Paveikslai šiurpūs.

Ponia Irwin turėjo suprasti, kad raudonarmiečiai per kruviną kovą ėjo ne į bažnyčią, bet užimt Berlyną ir išraut visą prakeiktą hitlerizmą, nacizmą su visomis šaknim. Tai jie jau ir įvykdė. Ne už dyką Keleivis ir siūlo, ant Sovietų Sąjungos.

V. J. Stankus.

LIETUVIŠKA

GERIAUSIA DUONA
SCHOLES BAKING

532 Grand Street, Brooklyn

Kepame Tikrą Lietuviską Duoną Ir Visokius Pyragus Bei Keiksus

Mes perkame geriausios rūšies miltus—tas reikiška, kad mūsų duona būtų jokių dažų nei chemikalų. Mūsų duona valgydami suteigysite pinigų, nesirgsite, nereikės išmokyti gydytojų.

Pristatome į visas dalis—Brooklyno ir apylinkės, į krautuvus ir į pavienius namus; taipgi siunčiame ir į kitus miestus.

Sav. V. LUKOSEVIČIUS. Tel. EVergreen 4-8802

Telef. HUmboldt 2-7964

J. J. Kaškiaučius, M. D.

530 Summer Ave. Newark, N. J.

VALANDOS: 2-4
6-8 Sekmadieniais nėra valandų.

GREEN STAR BAR & GRILL

Lietuviškas Kabaretas

Kas nori gražiai laiką praleisti pasilinksmininti ir pasiskoti užels pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.

Ateikite pasimatyti su Givais.

GERIAUSIAS ALUS BROOKLYNE

PARĖ KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ

459 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
(Skersai nuo Republic Teatro) Telefonas EV. 4-8686

CHRONIŠKOS LIGOS

ODOS, NERVŲ IR PILVO, HEMORRHOIDAI ir kitos Mėsiažarnės Ligos, Inkstų ir Pūslės sugedimai, Nugaros skausmai, Skilvio ir Žarnų nesveikumas, Chroniški Skauduliai, Ištinusios Lliaukos ir Abėlas Silpnas, Reumatizmas ir Arthritis, VYRAI ir MOTERYS gydomi naujoviškais būdais su greitu palengvinimu. X-spindulių kraujo ir šlapimo ištyrimai suteikia tikrą ligos pažinimą ir užtikrina tinkamą gydymą.

VISOS CHRONIŠKOS LIGOS MOKSLINIAI GYDOMOS

— Vidutinis Atlyginimas —
MEDIKALIS ISTYRIMAS \$2.

DR. ZINS (Ist. 28 m.)

110 East 16th St., N. Y. Arti Union Square

Kasdien 9 A. M. — 7 P. M. Sekm. 9 A. M. — 2 P. M.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksim modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrūšta mūsų šermininė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

mūšiuose. Mūsų
irpanos suirauk-
urvinos, kareiviai
vžėlę, pat genero-
s ant kelmo at-
š skuta. Pavei-

vin turėjo supras-
kad raudonarmė-
ivinę kovą šio ne-
bet užimt Berli-
t visą prakeiktą
naciją su visomis
jie jau ir įvykė.
Kelivis ir siuntė
Sąjungos.
V. J. Stankus.

KA
MILTAI

lyn
nų Ir
us
kad mūsų dūmų
ydami sutauptų
tytojų.
ikės, ir krautu-
kitus miestus.
en 4-8802

L. D.
ark, N. J.
alandų.

GRILL
pasifokiti užim-
bus patenkinti.
ENJ
YN, N. Y.
as EV. 4-8888

IGOS
HODAI ir id-
sugedimai, Ne-
elkumai, Chro-
Abelinas Silpn-
ir MOTERYS
u. X-splindulių
mą ir užtikrin-
EDOMOS

ion Square
M. — 2 P. M.

AN
UVIŲ
ORIS

oj kreip-
es diena
suteik-
patarna-
ir gražiai
ošta mū-
mūsų pa-
kainomis
i.

non St.
PA, PA.
r 4110

Argentinoj Siaučia Ar- senis Fasizmas, Negu Buvo Italijoje

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)
merikinių respublikų pada-
rytą demokratinį pareiški-
mą buvusioje konferencijoje.
Jinai pasižadėjo
gerbti ir Atlanto Carterio
išnisių, panaikinti nacių
propagandos centrus Ar-
gentinoje ir duoti asmeni-
nė laisvę savo piliečiams.
Bet po tų prižadų jinai dar
labiau pasėlo terorizoti
šmones, kuriuos Argentinos
valdovai nužiuirū kaipo ne-
sutinkancius su jais.
Urmu, šimtais areštuojan-
ni žymūs piliečiai, biznie-
kai, advokatai, laikraštinin-
kai ir kiti profesionalai.
Jarp suimtų yra ir sociali-
stų laikraščio Vanguardia
redaktorius Americo Ghiol-
li. Vien gegužėje buvo už-
daryta aštuoni laikraščiai.
Demokratiniai ateiviai de-
portuojami iš Argentinos,
nežiūrint, kiek laiko joje
išgyveno, arba į kalėjimus
gridami.
(Tai tokia Argentinos
valdžia buvo priimta i
Jungtinių Tautų konferen-
ciją San Franciskoje. So-
cietų delegatų tuometinis
radas Molotovas reikalavo
pasvarstyti Argentinos
klausimą. Bet Jungtinių
Valstijų atstovų galva Ste-
tinius ir Anglijos užsie-
nio reikalų ministeris Ede-
nas pasistengė, kad Argen-
tina be jokio svarstymo bū-
tų tuojaus priimta.)
Japonija mobilizuoja sa-
vūzidiskus jūreivius prieš
Amerikos laivus.
Nacių "Žuvelė" Prie
Battery Parko
Akstinimui pirkimo karo bo-
u, prie Battery Parko, New
York, atvežta nacių subma-
rinas, pagautas prie Dakar
peritų metų birželį. Ant vietos
pirkuseji bonus 2,000 asmenų
pereitą trečiądienį gavo eks-
kursiją po tą submariną.
Pakeičia Kainas
Kainų Administracijos pa-
tvarkymu, numažinama kainos
ankštysė pupelėms, spinatams,
citrinoms, saldžiom vyšniom.
Tačiau vyšnių kainos tebe pasi-
lieka labai aukštos, Salotom
nustatyta kainos per svorį, ne
nuo galvutės. Ankštysė žir-
niau leista pakelti po 1c ant
svaro.
Kainos gali būti ne aukš-
čiau čia žymėtų (per svorą):
pupelės 17c, spinatai 12c, ci-
trinos 13c, vyšnios 41c, salotos
14c, žirniai 20c.
PRANEŠIMAI
HARRISON-KEARNY, N. J.
ALDLD 136 kp. susirinkimas
ryks birželio 3 d., 15-17 Ann St.,
2 val. diena. Malonėkite visi būti
laiku, nes turėsime svarbių reika-
lų apsvartymui ir užbaigsime susi-
rinkimą ankščiau, tuomet galėsime
kur nors išvažiuoti. Beja, rodosi,
yra apie 4 nariai neužsimokėję
duoklių už šiuos metus, tai malonė-
kite ateiti ir užsimokėti. — V. W.
Zelin. (127-128)
L I C E N S E S
WHOLESALE AND RETAIL
Beer, Wine, Liquor
NOTICE is hereby given that License No.
RL 8057 has been issued to the undersigned
to sell beer, wine and liquor at retail under
Section 107 of the Alcoholic Beverage Control
Law at 2029 Picken Avenue, Borough of
Brooklyn, County of Kings, to be consumed
on the premises.
FRANK SULENSKI
2029 Picken Ave., Brooklyn, N. Y.
NOTICE is hereby given that License No.
RL 7980 has been issued to the undersigned
to sell beer, wine and liquor at retail under
Section 107 of the Alcoholic Beverage Control
Law at 846-S Atlantic Avenue, Borough of
Brooklyn, County of Kings, to be consumed
on the premises.
SILVER STAR REST., INC.
846-S Atlantic Ave., Brooklyn, N. Y.

Lietuvos Suaugusiųjų Švietimas

P. ŠINKŪNAS,
Suaugusiųjų švietimo Valdybos viršininkas
Ankščiau Lietuvoje suau-
gusių švietimas kaip ir ne-
rūpėjo. 1940 metais įgyven-
dinus Lietuvoj Tarybų val-
džią, jai teko sunkokas se-
njojo režimo palikimas: dar
gerokas skaičius neraštingų
ar mažai raštingų žmonių.
Neraštingumo ir mažai-
raštingumo likvidavimas ir
buvo vienas svarbiausių už-
daviniių. Tam uždaviniiui
vykdyti teko sukaupti visas
mūsų krašto gyvasias pa-
jėgas.
Švietimo Liaudies komi-
sariate buvo suorganizuota
Suaugusių švietimo Valdy-
ba su inspektoriais, skyrių
vedėjais ir kitokiu persona-
lu, kuriai ir buvo pavestas
visas Respublikos suaugu-
sių švietimas. Tai Valdybai
per trumpą laiką pavyko i-
traukti į darbą ne tik mo-
kytojus, bet ir šiaip inteli-
gentiją. To darbo vaisiai
pasirodė gana gražūs. Kad
aiškiau būtų, kas buvo pa-
daryta, tegu atskiromis ša-
komis kalba patys skai-
čiai.
Neraštingų ir Mažai Raš-
tingų Mokymas
1941 m. gegužės 1 d. Lie-
tuvos TSR teritorijoje kartu
su Vilniaus sritimi buvo
922 beraščių mokyklos su
1427 skyriais. Tose mokyk-
lose iš viso mokėsi 39053
žmonės — 17066 vyrų ir 21-
987 moterų. Prie mokyklų,
tų mokyklų priežiūrai, buvo
paskirta 1553 būreliai su-
augusių, kuriuose mokėsi
19236 žmonės — 7933 vy-
rai ir 11303 moterys. Tą
grupinį apmokymą vykdė
davo ir šiaip inteligentai—
vienai už atlyginimą, o kiti
veltui. Mokyklų mokytojai
priziūrėdavo, p a t a r d a v o
kaip mokyti, ypač tuos, ku-
rie nebuvo pasirošę mo-
kytojo darbui.
Be būrelinio, arba grupi-
nio mokymo, buvo mokoma
ir individualiai po vieną, po
du, tris žmones. Taip buvo
mokoma 12627 žmonės —
4934 vyrai ir 7693 moterys.
Jūs daugiausia mokė vel-
tuti atsidėję tam darbui
žmonės.
Mažaraščių mokyklų bu-
vo 951 su 1496 skyriais. Jo-
se mokėsi 34276 žmonės:
17668 vyrai ir 16608 mote-
rys. Mažaraščiai irgi buvo
mokomi šalia mokyklų ats-
kirais būreliais, priskirtais
mokyklų priežiūrai. Tokių
būrelių, arba grupių buvo
1407; jose mokėsi 13932
žmonės — 6724 vyrai ir
7208 moterys. Be to, ir ma-
žaraščiai buvo mokomi in-
dividualiai — po vieną, po
du - tris. Tokių pavienių
ir grupelių buvo 8745 ir jo-
se mokėsi 11141 žmonės -
4389 vyrai ir 6752 moterys.
Visose beraščių ir mažaraš-
čių mokyklose, grupėse ir
individualiame mokyme dir-
bo 9263 mokytojai ir nemo-
kytojai, vadinamieji kultū-
rarmiečiai. Iš jų 3337 žmo-
nės dirbo už atlyginimą ir
5926 veltui.
Suaugusių mokyklomis
grupinio ir individualinio
mokymo punktais buvo api-
pinta visa Lietuva, pasiek-
ti tolimiausi kaimai ir už-
kampiai. Apie šešis tūks-
tandis mokytojų ir kultūr-
armiečių be kokio atlygini-
mo mokiusių suaugusiųs
rodo, kad būta atsidėjimo,
būta entuziazmo šalinant
neraštingumą ir mažaraš-
tingumą.
Suaugusių gimnazijos ir
progimnazijos
1940-41 mokslo metais
dirbo dvi gimnazijos ir 13
progimnazijų. Visose šiose
mokyklose mokėsi 4278
žmonės. Gimnaz. buvo Vil-
niuj ir Kaune, o progimna-
zijos šiose vietose: Vilniu-
je, Kaune, Marijampolėje,
Panevėžyje, Rokiškyje, Šiau-
liuose, Švenčionėliuose, Tel-
šiuose, Utenoje, Zarasuose,
Druskininkuose ir Švenčio-
nyse.
Liaudies universitetai
Liaudies universitetai sa-
votiško tipo suaugusių mo-
kyklos, su trejų metų kur-
su. Juose mokoma viduri-
nio mokslo dalykų su popu-
liariai teikiamo aukštojo
mokslo elementu. Dvejus
metus liaudies universitete
mokoma bendrųjų dalykų,
o trečiaisiais — specialių.
Liaudies universitetų tiks-
las — šviesti liaudį, supa-
žindinant su įvairiomis
mokslo šakomis, teikiant
praktiskam gyvenimui ir
darbui reikalingų žinių ir
ruošiant Lietuvai sąmonin-
gų darbininkų įvairioms so-
cialistinėms statybos sriti-
ms. Jiem rūpi pralavinti
žmones bendromis žiniomis
ir teikti jiems šokią ar to-
kią specialybę; be to, tobu-
linti jau dirbančius įvairio-
se srityse žmones.
Liaudies universitetuose
buvo 5 skyriai, lyg fakulte-
tai: a) visuomenės mokslų,
b) socialinės ekonomijos, c)
literatūros - meno, d) gam-
tos-technologijos ir e) gam-
tos - agronomijos. Be to,
prie liaudies universitetų
veikė bibliotekinių, ma-
šinarščio - stenografijos ir
svetimųjų kalbų kursai. Vi-
suomenės mokslų skyrius
skiriasi į dvi šakas — tei-
sės ir žurnalistikos. Teisės
šakoj buvo ruošiami liau-
dies teisėjai ir administraci-
jos darbuotojai, o žurnalis-
tikos — iš darbininkų ir
valstiečių tarpo ruošiami
žurnalistai. Socialinių - eko-
nomininių mokslų skyrius
taip pat buvo skiriamas į
dvi specialybes — valstybi-
nių įstaigų tarnautojų ir
profesinių sąjungų darbuo-
tųjų. Literatūros - meno
skyrius irgi turėjo dvi ša-
kas — literatūros šaką, ku-
ri turėjo ruošti iš darbinin-
kų ir valstiečių eilių naujų-
jų laikų rašytojų ir teatro
šaką, kurios uždavinys bu-
vo paruošti provincijos te-
atrams darbuotojų ir akto-
rių. Gamtos - agronomijos
skyrius ruošė žemės ūkio
srities darbuotojų, o gam-
tos - technologijos — rengė
iš darbininkų fabrikam sky-
rių vedėjų ir mažesnių di-
rbituvių bei fabrikų direk-
torių. Tokių liaudies uni-
versitetų buvo įsteigta 8:
Vilniuj, Kaune, Kėdainiuose,
Marijampolėje, Lazdijuo-
se, Mažeikiuose, Tauragėje
ir Vilkaviškyje. Juose dirbo
182 lektoriai ir mokėsi
5820 žmonių. Liaudies uni-
versitetų tinklas buvo nu-
matytas išskleisti po visą
kraštą, bet karas kaip ir vi-
są suaugusių švietimą tatau-
sutrūkdė.
Vokiečių okupacijos metai.
Galima tiesiai pasakyti,
kad įsibrovus vokiečiams į
Lietuvą, visas suaugusių
švietimas buvo sugriautas
ar sužalotas. Išnyko beraš-
čių ir mažaraščių švietimas,
užsidarė įvairios suaugusių
pradžios mokyklos, kursai,
progimnazijos ir liaudies
universitetai. Savivaldos,
arba, kaip žmonės teisingai
sako, "savismaugos vady-
boj" vėl nebeliko jokio or-
gano suaugusiems šviesti.
Iš vidurinių mokyklų te-
buvo paliktos Kauno ir
Vilniaus suaugusių gimna-
zijos, bet dėl nuolatiniių
vokiečių gaudymų čia į dar-
bus Vokietijon, čia "sava-
noriais", ir kariuomenę, jau-
nimas turėdavo slapstytis ir
negalėdavo tų mokyklų nor-
maliai lankyti. Vietoj užda-
rėtų visų liaudies universi-
tetų, buvo įsteigti trys va-
dinamieji suaugusių insti-
tutai su labai siaurais už-
daviniais. Paliktose dviejose
gimnazijose ir įsteigtose
suaugusių institutuose tesi-
mokė tik mikroskopinė de-
lėlė tų suaugusiųjų, kurie
buvo mokomi 1940-41 moks-
lo metais. Apie mokymo
dvasią ir kryptį nėra ko ir
kalbėti — hitlerizmas bro-
vėsi į dvi šakas — tei-
sės plyšius.
Nauji užsimojimai
Vokiečių okupacija paliko
ne tik išgriautus fabrikus,
dirbtuves, apgriautą ūkį,
bet sugriovė arba sudėgino
daugybę mokyklų patalpų,
išgrobstė mokyklų invento-
rių, mokslo priemones ir ki-
tą. Kadangi suaugusiųjų
mokyklos nuosavų patalpų
neturi, o dirba normaliųjų
mokyklų patalpose, tai ir
suaugusiųjų švietimui tuo
būdu padaryta didelė žala..
Raud. Armijai išvijus vo-
kiečius iš Lietuvos, vos už-

gesus gaisrams ir prasiblai-
vius parako dūmams, vėl
imtasi suaugusių švietimo.
Švietimo Liaudies Komisa-
riate atgaivinta suaugusių
švietimo valdyba, kuri vėl
užsimojo plačiai išvystyti
suaugusių švietimą. Nori-
ma ne tik atgaivinti tai,
kas jau buvo padaryta, bet
kiek sąlygos leis, dar pla-
čiau išplėsti suaugusių mo-
kyklų ir kursų tinklą. Jau
atidarytos 5 gimnazijos ir
dvi progimnazijos, dar šiais
metais, be jų, atidaromos 8
progimnazijos suaugusiems.
Pradžios mokyklų ir kursų
tinklą dar šiais metais nu-
matoma padaryti tokį, koks
buvo 1941 metais. Dalis mo-
kyklų ir kursų jau dirba.
Liaudies universitetų moks-
lo planai ir programos
peržiūrėtos ir patobulintos,
turint galvoj 1940-41 moks-
lo metų praktiką. Liaudies
universitetų dar šiais me-
tais atidaroma 13. Kauno ir
Vilniaus Liaudies universi-
tetai jau dirba; kiti orga-
nizuojami. Dar šiais metais
prie Vilniaus ir Kauno va-
lstybiinių universitetų atida-
romi darbininkų ir valstie-
čių paruošiamieji kursai
aukštajam mokslui eiti.
Juos lankys 500 jaunuolių.
Tatai bus paspartinti kur-
sai. Moksleiviai gaus val-
stybių stipendijas, bus aprū-
pinti bendrabučiais, kad ga-
lėtų atsidėti tik mokslui..
SVARBUS PRANEŠIMAS
VISUOMENEI

Kadangi aš neturiu tiek daug lai-
ko visiems atsakinėti laiškais, tai lai-
būna šis laiškas visiems turin-
tiems ir norintiems turėti reikalo su
manim. Dalykas štai kame: Esu už-
kviestas LDS 9-to Apokričio, per
A. Kupstas, padaryti maršrutą fil-
mų rodymo LDS 9-to Apokričio ri-
bose, tai yra Illinois valstijoje, Vi-
lniaus Išlaisvinimo ir kitas filmas, ir
aš tai galėsiu padaryti, jeigu kitos
valstijos ir kolonijos kooperuos. Pa-
vyzdžiui Penn. valstija, Ohio, ir
Michigan valstijos, nors pakelyje
vykstant į Illinois valstiją.
Taigi, gerbiamas A. Kupstas ir
jūs LDS 9-to Apokričio maršrutas
priklausys nuo viršminėtų valstijų.
Patariu norintiems prie šio darbo
prisidėti. Didelį ceremonijų nereiki-
kia. Tuojaus rašykite, kad tokia ir
tokia valstija ir miestas rengsite, o
aš išdirbsiu planą, kada jums prie-
siels surengti kaip daugias kontaktų
gausiu. Aš ir vėl panašiai pra-
nešiu kaip dalykai.
GEORGE KLIMAS
128 19 St., Brooklyn, N. Y.
Antano ir Josephine Kasmocių
GRAŽUS PAVILIONAS

Salė Balam, Bankietam; Parkas Piknikam
RESTAURACIJA
KONJAKAI, SAMPANAS, DEGTINĖ, VYNAI ir ALUS
STEAMBOAT INN
91 Steamboat Rd. Great Neck, N. Y.
Telefonas: Great Neck 1546

HELP WANTED—MALE
REIKALINGI VYRAI
REIKIA VYRŲ
Dirbti
ŽUVŲ SALDYMO
DIRBTUVĖJE
40 Valandų Savaitė
Nuo Pirmadienio iki Penktadienio
ALGA \$42.50
Šeštadieniais ir už Viršlaikį
\$1.60 I VALANDĄ
SEKMADIENIAIS
\$18.00 I DIENĄ
Brooklyn Bridge Freezing
& Cold Storage Co.
109 CLIFF STREET,
N. Y. C. (154)
VYRAS
Gali įsidirbti Naudingą:
Atramento Dirbtuvė
70c I VALANDĄ
BOTS MFG. CO.
75 CROSBY ST., N. Y. C.
REIKIA APVALYTOJO
Geresnis klasės barai ir restoranai.
Alga \$40, įskaitant valgį. Kreipkitės
GAIETY CAFE,
750 EIGHTH AVE., N.Y.C. (151)
PAPRASTI DARBININKAI
GERA ALGA
GEROS DARBO SĄLYGOS
DAUG VIRSLAIKIŲ
CIRCLE EQUIPMENT CO.
112 W. 48TH ST.
(arti 6th Ave.)
KREIPKITES 3 IKI 5 P.M. KASDIEN. (154)
MECHANIKAI
Ruckle Brothers, Inc.
186 ENGLE ST.
ENGLEWOOD, N. J.
6 šventės ir Vakacijos su alga
PRISILAİKOME WMC TAISYKLIŲ (150)
MOKINIAI
PAPRASTI DARBININKAI
ir
ABELNAI PAGELBININKAI
Gera Alga. Viršlaikiai.
Yale & Towne Mfg. Co.
4530 TACONY STREET
PHILADELPHIA, PA. (133)
METALINIŲ PLOKŠČIŲ
MECHANIKAI
Tekintojai
Polišiuotojai
Patyrę Prie
Stainless Steel
Gustav Glaser Co., Inc.
2 WAIT STREET
PATERSON, N. J.
Ant Erie R.R., tarpe 5th ir 6th Aves.
Prisilaikoma WMC Taisyklių. (129)
VYRAI—BERNIUKAI
GERA ALGA. VIRSLAIKIAI.
Lengvas Darbas. Nuolatinis darbas.
Vieno iš didžiausių mūlo išdirbystėje
JOHN T. STANLEY CO., Inc.
642 WEST 30TH ST., NEW YORK (X)
MAŠINISTAI
PATYRĘ
PILNAM AR DALIAI LAIKO
KREIPKITES
John J. Nesbitt, Inc.
STATE ROAD & RHAWN ST.,
HOLMESBURG, PA. (132)
MEDUS

KODĖL TURIME VALGYTI
MEDŲ
1 Naturalis ir tikras medus bitelių
surinktas iš įvairių medžių ir žo-
lynų žiedų.
2 Meduje randasi įvairių mineralų
druskų ir Vitaminų, kas yra būtin-
ai reikalinga atbudavojimui žno-
gaus kūno.
3 Medus yra daug saldesnis ir svel-
kesnis už cukrų.
4 Medus, šiltas vanduo ir citrino
(lemon) sultis daug pagelbsti nuo
gerklės skaudėjimo ir šalčio.
Tuojaus parsiuraukite tikro bičių
medaus. Prisiųskite \$1.00 už kvortą,
arba \$2.00 už 1/2 galiono, \$4.00 už
galioną. Gavę medų jūs pasimokė-
site Expressui už persiuntimą.
Taipgi galite užsisakyti per Lais-
vės administraciją.
Thomson's Natural Food Co
45-42 — 41st Street
LONG ISLAND CITY, N. Y.

HELP WANTED—FEMALE
REIKALINGOS MOTERYS
REIKIA
PATYRUSIŲ
KASININKIŲ
IR
USHERETTES
FOX
THEATRE
HACKENSACK
TRUMPOS VALANDOS
GERA ALGA
Kreipiantis laiškais adresuokite
Manager
Ar kreipkitės asmeniškai
FOX THEATRE
HACKENSACK, N. J.
PRISILAİKOME W M C
TAISYKLIŲ (130)
MERGINOS—MOTERYS
GERA ALGA—VIRSLAIKIAI
Lengvas Darbas. Nuolatinis darbas.
Vieno iš didžiausių mūlo išdirbystėje
JOHN T. STANLEY CO., Inc.
642 WEST 30TH ST., NEW YORK. (X)
VALYTOJOS — RAŠTINIŲ. NAKTIM
\$31. Taipgi DALIAI LAIKO DARBININKĖS
MR. INGE, 59 FINE ST., N. Y. C. (X)
MERGINOS-MOTERYS
21 Metų ar Viršaus. Reikalingos Chewing
Gum Fabrike. Gera Alga Nuolat. Pakli-
mai. Bonai ir Nemokamai Aprauda.
Patyrimas Nereikalingas. Kreipkitės
BOWMAN GUM, Inc.
4865 Stenton Ave.,
Philadelphia, Pa.
TELEPHONE MISS TAYLOR.
DAVENPORT 1000 (135)
HELP WANTED—MALE
REIKALINGI VYRAI
VETERANAI
Dirbti Chewing Gum Fabrike. Gera Alga.
Nuolat. Pakliimai. Bonai ir Nemokamai
Aprauda.
Patyrimas Nereikalingas. Kreipkitės
BOWMAN GUM, Inc.
4865 Stenton Ave.,
Philadelphia, Pa.
TELEPHONE MISS TAYLOR.
DAVENPORT 1000 (135)
PAPRASTI DARBININKAI
Nuolat, Apskritų Metų Išlaikinis
Darbas
Gera! Apmokama už Viršlaikius
Ligoje Pailigonavimai ir Apmokamos Vakacijos
Kreipkitės
TOWN OF MONTCLAIR
Dept. of Public Works
219 North Fullerton Ave.
MONTCLAIR, N. J.
PRISILAİKOMA WMC TAISYKLIŲ (131)
MOKINIAI
PAPRASTI DARBININKAI
ir
ABELNAI PAGELBININKAI
Gera Alga. Viršlaikiai.
Yale & Towne Mfg. Co.
4530 TACONY STREET
PHILADELPHIA, PA. (122)
TOOLMAKERS
GRADE A
EKSPERENTACIJOS IR
PRODUKCIJOS KARINIS
DARBAS
KLUMPP MFG. CO.
305 East 46th St., N. Y. (124)
VETERANAI
IR
CIVILIAI
REIKALINGI DIRBTI KAIP
KARŲ KROVEJAI
VYRAI PRIE ABELNO DARBO
ISSIUNTEJŲ PAGELBININKAI
Taipgi
ABELNAI FABRIKO
DARBININKAI
GEROS KAINOS
KAFETERIJA
APTARNAVIMUI
Kreipkitės Visą Savaitę
Crown Can Company
Erie Avenue & H. Street, Philadelphia, Pa.
Car No. 56 suetoja prie durų. (129)
DAILYDĖS
PATYRĘ—RUPUS DARBAS
\$1.00 I VALANDĄ
NUOLATINIS DARBAS
DAUG VIRSLAIKIŲ
CIRCLE EQUIPMENT CO.
112 WEST 48TH ST.
(arti 6th Ave.)
KREIPKITES 3 IKI 5 P.M. KASDIEN. (154)

Lankėsi Jauni Svečiai

Pradžioje šios savaitės mus atlankė jaunuolis Charles Puidokas su žmona Sylvia, šventiškos savaitės ir savo vedybinių vienu metų sukakties proga gavę šiek tiek liuoslaikio iš pareigų.

Charles norėjo įsigyti didįjį angliškai-lietuvišką žodyną. Su apgaila turėjome pasakyti, kad ir pas mus belikęs tik vienas, savo įstaigai. Sakė, kad jis norėtų pastudijuoti lietuvių kalbos rašybos daugiau. Pastaruoju metu, skundėsi jis, per keletą kolegijos lankymo metų ir dabar, dirbant ir gyvenant tarp kitakalbių, nebuvo progos pagilinti tos kalbos žinojimą teoretiniai ir nutolsta praktiškai. O nesinorėtų duoti progos tėvui (žinoma, jam veikėjui, senam Laisvės skaitytojiui ir bendradarbiui Stasiui Puidokui, Rumford, Me.) kritikuoti jo lietuvišką kalbą. Sylvia taipgi sakėsi norinti pramokti savo vyro ir uošvių gimtosios kalbos.

—Norėčiau būti ir kalboje viena iš visų šeimoje, — sako jaunutė Sylvia.

Jaunasis Puidokas, chemistas, pastaraisiais metais dirba New Jersey, netolimaime nuo New Yorko miestelyje prie paskilbusiojo penicilino išdirbystės. Sakė, kad labai domisi studijuoti tolimesnes tam naujam vaistui perspektyvas ateičiai. Savo profesiją ir užsiėmimą pasitenkinęs.

Svečiai lankėsi ir LDS Centre, pasimatyti su Ane Jakštienė (Vaznyte), su kuria Charles buvo pažįstamas iš vaikystės laikais gyvenimo ir kartu dalyvavimo organizacinėse suėigose, Rumforde.

PIRKITE KARO BONUS!

JUDŽIŲ NO. 1 JAUDINTOJAS
ALAN LADD
GAIL RUSSELL
sujaudinančioje istorijoje arklų lenktynių,
dramos ir romano. Žavintis judis!
"SALTY O'ROURKE"
* IR DIDIS ASMENŲ VAIDINIMAS
SCENOJE *
CHARLIE SPIVAK ir Jo Orkestras,
JOE STAFFORD ir 1 TIP TAP ir TOE
ir Extra Patrauklus Priedas:
DEAN MURPHY
PARAMOUNT Broadway ir 43rd St.

Gražas ir sujaudinąs naujas
karo judis... kuris daro jūsų
širdžiai svarbius dalykus...
įspūdingas... virpinantis...
—saunus veikalas!

The Way Ahead

žvaigždžiuoja DAVID NIVEN
ir kiti puikūs vaidintojai
su QUENTIN REYNOLDS įvadu
Ilgai jūs atsiminsite šį judį!

VICTORIA THEATRE BROADWAY ir 46th ST.

MATYK NAUJAUSIUS SENSACINGUS ŽINIŲ JUDŽIUS!
LONDONAS, PARYŽIUS, KOPENHAGENAS
triukšmingai mini V-E Dieną, po Nacių tyronijos metų! Matyk J. V. Marinkus užimant
vašarinę Filipinų sostinę! Naha Jenkių palaima! Matyk J. V. Generolo Hodges šauniausius
primtuves jo mieste, Atlanto! Matyk Nacių submarino istoriją, atidengta J. V. Laivyno!
EXTRA: CONFIDENTIALLY YOURS, taip pat: "This is America."
Puikiai jūdtai mieste

EMBASSY NEWSREEL THEATRE
BROADWAY ir 46 ST.

LITTLE CARNEGIE THEATRE
W. 57th St. tarp 6th ir 7th Aves.
ŠIANDIEN PASAULINĖ PREMIJERA
Pirmą kartą parodo didžiausią tikrovišką mūsų
laikų žmonijos dramą

"WE ACCUSE"

Pilnas ir stebėtinai rekordas pirmojo Jungtinių Tautų Teismo
prieš Karo Kriminallius, įvykusio Čarkove
PAGAMINTAS BENDRADARBIAUJANT ARTKINO JUDŽIAMS
Apakymas Everett'o Sloane, pagrįstus su "A Bell for Adano."
Parsištas John Bright'o, "Brooklyn U.S.A." autorius

RADIO CITY MUSIC HALL
TEATRINĖ TAUTOS VIETA — ROCKEFELLER CENTER

GREER GARSON GREGORY PECK
"SPRENDIMO - KLONIS"

"THE VALLEY OF DECISION"
su DONALD CRISP ir LIONEL BARRYMORE
MGM JUDIS
Šaunus judis iš Marla Davenport'o, įdomiausios apysakos—
Audringa, Jausminga, Dramatiška.

Didžiojo Scenoj: VASAROS IDILJA. Melodijų pilni valzdai, paga-
minti Leonidoff'o, scenarijos Bruno Maine su Baeto Grupe, Glee
Club, Rockettes ir Simfonijos Orkestras Erno Rapee vadovybėje.

Saržentas Paul G. Balukas Atidavė Gyvastį Už Mūsų Pergalę

Europoje pergalė atrodė
taip artima gegužės 1-mą. Ber-
lynas buvo baigiamas paimti.
Grupė prasiradusių visuome-
nišku atžvilgiu spaudos repor-
terių suokalbiavo pirm vyriaus-
ybės ir karo vadų, pirm pa-
sibaigimo mūsų, paskelbti ka-
ro pabaigą, o kiti patardinėjo

S/Sgt. Paul G. Balukas

linksminintis, linksminintis viską
užmiršus.

Tačiau tuo pat laiku tebeėjo
(ir toliau eina) žūt-būtinė ko-
va Pacifiko frontuose ir atski-
ri susikirtimai dar tęsiasi Eu-
ropos ilguose frontuose. Mes
šaukėme žmones blaivai, pasi-
ryžusiai tęsti veiksmus už vi-
suotinę pergalę iki paskiausios
šūvis bus iššautas, iki paskiau-
sias karys bus užtikrintas grį-
žimu pas mylimuosius. Šaukė-
me pagerbti kritusius, pagel-
bėti gyviems greičiau laimėti
pergalę.

Tose tai sąlygose, aštuonio-
mis dienomis pirm Pergalės
Europoje Dienos, atidavė gy-

vastį už mūsų pergalę štabo
saržentas Paul G. Balukas, 28
metų, vienatinis sūnus Povilo
ir Annos (Verikaitės) Balukų,
gyvenančių 25-09 43rd Ave.,
Long Island City.

Saržentas Paul G. Balukas
mirė gegužės 1-mą, ant Luzon,
po išbuvimo arti keturius me-
tus kariškoje tarnyboje ir virš
metus laiko užjūryje. Paskiau-
siu kartu tėvui matėsi su sū-
numi balandžio mėnesį, 1944
metais, pirm jo išvykimo į už-
jūrį.

Paul išėjo kariškon tarny-
bon 9 d. liepos, 1941 metų.
Pasiruošė paragliderio artilie-
ristu Fort Bragg ir Camp Mac-
call, North Carolinoje. Paskiau
ilgoką laiką mokino naujokus
Kempėj Gruber, Oklahomoje.
1944 metų pavasarį tapo iš-
siųstas į Pacifiko frontus: New
Guinea. Dalyvavo mūšiuose
ant Leyte ir buvo vienu iš grū-
pės ejučių išlaisvinti amerikie-
čius karo kalinius iš japonų be-
laisvės Santo Tomas belaisvių
stovyklose.

Mirė ant Luzon, tik savaitė
pirm pergalės Europoje, tik
trim savaitėm pirm suėjimo 4
metų jo pirmagimiui sūneliui,
kurio jis nebuvo matęs ir ku-
rio pamatymo viltis šiuo tarpu
atrodė daug stipresnė.

Paul G. Balukas gimė, au-
go, mokyklą lankė ir dirbo
Long Island City. Pradinį
mokyklą baigė No. 1 Liaudies
Mokykloje, paskiau lankė Wil-
liam Cullen Bryant High
School. Pirm įstojimo armijon
dirbo lithografo firmoje.

Laikė kariškos tarnybos,
Oklahomoje, Paul susipažino ir
vedė Eunitą Hanson iš Okmul-
gee, Okla., kuri buvo likusi
neščia ir neužilgo po jo išvy-
kimo užjūrin, susilaukė sūne-
lio Francis Paul.

—Kad nors jinai su sūneliu
čionai būtų, — rauda tėvas
Balukas, žiūrėdamas, tai į sū-
naus, tai į gražaus, mielo anū-
kelio paveikslą. — Jinai lan-
kėsi pas mus. Pamylėjom, kaip

The Theatre Guild Perstato

CAROUSEL

Naujas muzikalis veikalas pasaul garų
Europinį vaidinimą "Lilom" Molnar'o
Muzika Richard'o Rodgers, žodžiai ir
Dainos Oscar'o Hammerstein 2-jo,
vadybėje Rouben Mamoulian
SOKIAI AGNES de MILLE
HARRY STOCKWELL JOSEF
EVELY BULOIF RUTH
WYCKOFF WESTON
ST. JAMES THEATRE. W. 44th
Popiet Ketvirt. ir Šeštad.

PASKUTINĖS 4 DIENOS!

Rusijos atsakymas į
Nacių Barbarizmą!

Muzika
D. SOSTAKOVICO
★
Angliškas Tekstas
HOWARD'O FOSTO
— Ir Dar —
* MAIDANEK NACIŲ
MIRTIES STOVYKLA
* RUSŲ MUZIKOS
KONCERTAS
* DISNEY'S "APŠVIETA
MIRČIAI"
* ĮNIRSIMAS PACIFIKE
Nuo Dunkirk iki V-E Day
* MARŠALO STALINO
RAPORTAS

AMERIKOJ PREMIJERA
Trečiad. Birželio 6
URAL FRONT

Vėlus Rodymas Kas Šeštad.
STANLEY

7th Ave. tarp 42 ir 41 Sts.
Darys Atidaro 8:45 A.M. Kasdien
11:45 A.M. Sekm.

Filmos--Teatrai

"Zoyas" Paskutinė Savaitė

Puiki Sovietų filma apie did-
vyrę mergaitę Zoyą, rodoma
8-tą ir paskutinę savaitę Stan-
ley Theatre, 7th Ave. ir 42nd
St. Priedams rodoma trumpos
filmos apie nacių žiaurumų
kempę Maidanek, maršalo Sta-
lino raportas ir bombavimas
mūsų laivo Franklin.

Birželio 6-tą, trečiadienį,
pradės rodyti Sovietų naują
filmą "The Ural Front," apie
perkėlimą fabrikų iš nacių už-
pultų miestų, veiksmus tų fa-
brikų ir veikimą ir gyvenimą
su tais fabrikais persikėlusiu
žmonių naujoje vietoje.

"We Accuse" Atėjo į Little Carnegie

Little Carnegie, West 57th
St., New York, birželio 2-ą
pradedama rodyti nauja doku-
mentinė filma, dėl kurios ro-
dymo kilo vieši argumentai.

Diskusijas apie filmą iškė-
lė Filmų Gamintojų ir Direk-
torių Sąjungos atsisakymas fil-
mą užgerti dėl to, kad joje va-
tojamas žodis "prakeiktas" ir
kad esą "pakartojamos žiauru-
mų scenos."

Filmos pagamintojas Irvin
Shapiro užtakavo tą pasieli-
gimą. Jis sako, jog toks nusi-
statymas priešingas generolo
Dwight Eisenhowerio prašy-
mui, kad scenos nacių žiauru-
mų būtų rodomos kuo didžiau-
siam skaičiui žmonių.

Filma sudaryta iš paveikslų,
matytų nacių kriminalistų teis-
me, Kharkove, ir iš atimtų nuo
vokiečių filmų, kurias išleido

dukterį. Bet tenai jos sena mo-
tina, manė, gal jai bus leng-
viau su mažu kūdikiu išgyven-
ti sunkumus prie motinos, tad
nedrįsimo labai sulaukinėti, iš-
leidimo. Povilas mirė savo vai-
kelio nematęs...

Povilas G. Balukas buvo įsi-
tikinęs mūsų pergalę. Dėl ma-
tyto japonų žiaurumo ir ver-
giškumo valdonams jisai rašęs
tėvams, kad "sunku japonus
persistatyti žmonėmis" ir kad
"jiems nėra progos atsilaukyti."
Tačiau retkarčiais prasi-
tardavo ir apie mūsų pavo-
jus: "Žmogus pradeda įsivaiz-
duoti nakčia. Kai kurie iš mū-
sų pradeda saudyti į šunis,
kates ir net kenus, kas tik
sukruta."

Tas šaudymas nebuvo be
priežasties. Tai pasekmė prak-
tiškų patirčių, pergyventų
tikrų pavojų, kurių auka, pa-
galiau, krito ir patsai Povila-
s per apie metus laiko atli-
kęs daug drąsių žygių, laimė-
jęs pergalių, priartinęs mums
visuotinės pergalės dieną.

Mūsų pagarba kritusiam
karžygiui Povilui G. Balukui ir
užuojauta gilaus skausmo iš-
tiktiems jo tėvams, taipgi se-
sutei Mrs. Frank Kalibat su
šeima.

WILLIAM GAXTON
vaidina vieną iš vadovaujan-
čių rolių su Betty Grable ir
Dick Haymes spalvotoje mu-
zikališkoj filmoje "Diamond
Horseshoe," rodomoj Roxy
Teatre, 7th Ave. ir 50th St.,
New Yorke.

OWI. Pagal tuos paveikslus
filmai veikalą, paveikslų aiški-
nimą — parašė John Bright,
pirmiau parašęs tokius paskil-
busius veikalus, kaip "The Pu-
blic Enemy," "San Quentin,"
"Broadway." Everett Sloane,
aktorius scenos veikale "A
Bell for Adano" įkalbėjo aiš-
kinimą filmos.

"The Way Ahead" Ateina į Victoria

Anglų filma, su David Ni-
ven žvaigždėse, pirmu kartu
New York'e pradeda rodyti
birželio 2-ą, Victoria Te-
atre, Broadway ir 46th St. Per-
stato pradžią karo, jaunų vy-
rų ėjimą į tas pareigas ir ki-
tas su tuo surištas gyvenimo
ypatybes.

Embassy Newsreel Teatruose

New York'o žinių teatruose
rodoma kariškų ir šiaip minių
svieto sutikimą V-E Dienos
Europos miestuose. Sueigos
pagerbti karo vadams ir per-
juos, pergalės armijoms. Gri-
žimai kariškių iš frontų. Te-
atrai yra prie 42nd, 46, 50 ir
72nd Sts.

SUSIRINKIMAI

BROOKLYNO KOMUNISTAMS IR KOM. DRUGAMS

Lietuvių Komunistų Klubui susi-
rinkimas įvyks birželio 5-tos vakaro
8 val., 419 Lorimer St. Visuomet
kviečiami ir mūsų draugai-rėmėjai.
— Valdyba. (129-130)

BROOKLYN, N. Y.

Sv. Jurgio Draugystės priešpusme-
tinis susirinkimas įvyks birž. 6 d.,
7:30 val. vakare, Liet. Amerikos Pi-
liečių Klubui svetainėje, 280 Union
Ave., Brooklyn, N. Y.
Nariai prašomi dalyvauti, nes bus
renkama vice-pirm., užrašų sek.,
knygų dažūrėtojas ir maršalka. —
Sekl. Ch. Nečiunskas.

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja fornišuosius kamba-
rys, šiluma ir visi moderniniai įren-
gimai. Atskiras įėjimas. Kreipkitės
į Barber Shop, 174 Roebing St.,
Brooklyn, N. Y. (128-9)

DANTŲ GYDYTOJAS

DR. A. PETRIKA

221 So. 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 7-6868

VALANDOS: 9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždarata.

LIETUVISKAS

TRAKTYRIUS

(VALGYKLA IR ALINĖ)

Didelis pasirinkimas visokių
Vynų ir Deginties.

Kasdien Turime Karštų
Užkandžių

Juozas Zeidat

Savininkas

411 Grand St. Brooklyn

Egzaminuojam Akis,

Rašome Receptus

Nupiesiam Planus

Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger

Optometrists
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Fotografas

Traukiu paveikslus familijų, ves-
tūvių, kitokių grupių ir pavienų.
Is senų padarau
naujus paveiks-
lus ir krajavus
sudarau su ame-
rikoniškais. Rei-
kalui esant ir
paddidu tokio
dydžio, kokio pa-
geldaujama. Tai-
pogi atmaliauju
įvairiom spalvom.

JONAS STOKES

512 Marion St. Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave.
prie Channoy St., Broadway Lina
Tel. GLENmore 5-6191

Preston Foster, Lionel Barrymore ir Gregory Peck su
Greer Garson žvaigždžiuoja dramatiškame, jaudinan-
čiame romanse "The Valley of Decision" iš garsiojo
Amerikos plieno ir anglies miesto Pittsburgh'o. Filma
rodoma Radio City Music Hall, 6th Ave. ir 50th St.,
New York'e.

BROOKLYN

LABOR LYCEUM

DARBININKŲ ISTAIGA

SALES del Bilių, Koncertų, Bankietų,
Vestuvių, Susirinkimų ir t.t. Puikus
atėičius su naujaisiais įtaisymais.
KETURIOS BOLIŲ ALLEYS
Kainos Priimamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-3842

CHARLES'

UP-TO-DATE

BARBER SHOP

K. DEGUTIS, Savininkas
PRIEMAMOS KAINOS
306 Union Avenue
Tarp Ten Eyck ir Mauer Sts.
BROOKLYN 4, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

LITUANICA SQUARE

RESTAURANT

STANLEY RUTKŪNAS

SAVININKAS

PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE

PAUKSTIENOS PIETŲS ANTRADIENIAIS

Atdara kas dieną ir naktį apart sekmadienį.

Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių

282 UNION AVE. BROOKLYN

Tel. Evergreen 4-9612

MATEUŠAS SIMONA VIČIUS

GRAZIAI ĮRENGTA SUSIEJIMAMS ISTAIGA

Vietos ir impor-
tuotos degtinės ir
vynai, geriausiu
bravorų alus ir
ėlius. Kada būsite
Brooklyne, užei-
kite susipažinti.

Patogiai ir gražiai
įrengtas atskiras
kambarys užėjimui
grupėms. Nedė-
liomis atdara nuo
1 valandos dieną
iki vėlai.

426 SO. 5th STREET BROOKLYN, N. Y.

Blokas nuo Hewes St. elevatorio stoties. Tel. Evergreen 4-9508

ROBERT LIPTON, Jeweler

701 Grand St. Brooklyn, N. Y.

ATDARA VAKARAIŠ